

ELŐZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyíltár petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, november 15.

Mai számunk főbb közleményei:

Katolikus nagygyűlés.
Vasúti katasztrófa Budapest közelében.
Kereskedők demonstrációja.
Csukay Sándor temetése.
Pénzhamisító nagyközség.
Városatya-jelöltek.
Ha a bíró pajtáskodik.
Tolsztoj eltűnése.
Második delegációs ebéd.
Színházi pletykák.

A városatya-jelölések szépséghibái.

Arad november 14

Mindenkinek izlését eltalálni, kielégíteni nem lehet. Azoktól a társaságoktól, bizottságoktól, amelyek a városatya-választások alá való jelöléseket készítik, ezt a csodatettet senki se várja. Nem lehet olyan érdemes férfiakat kiszemelni, hogy azoknál egyesek még érdemesebbeket ne tudnának felfedezni s viszont nem lehet olyan érdemtelen mellőzni, a kinek mellőzését a hozzá közelállók az igazság ellen való vétkeknek ne tekintenék. De a jelölésnél a közizléssel, a választók túlnyomó többségének nemcsak sejthető, de nyilvánvaló fölfogásával is szembe helyezkedni: súlyos hiba, a melyet nem lehet azzal mentesíteni, hogy mindenkinek gusztusát eltalálni nem lehet.

A városatya-jelöléseknél hibák történtek a függetlenségi párton és hibák

a munkapárton. És a botlásokban is van rendszer. Mindenik párt fölállított magának egy elvet, hogy azután azt — meg ne tartsa.

Legyünk tárgyilagosaak s azt ne vitassuk, hogy helyes-e, méltányos volt-e mindkét pártnál ez a vezető-elv. Fogadjuk el mi is és ennek az elvnek pódiumáról nézzük az egyes jelölések ríktó hibáit.

A függetlenségi párt a politikai szempontok köpenyébe burkolódzott. Csak függetlenségeket jelöl — s nem jelölte Mülek Lajost, aki nemcsak függetlenségi párti, hanem egyidőben az országgyűlési függetlenségi pártnak is kiválósága, erőssége volt. A komoly parlamenti munkában, amelyet Mülek a régi, harcos ideális függetlenségi párt első sorában kifejtett, bizonyára megszerezte neki a jogot arra, hogy a míg ő függetlenséginek tekinti magát, a Mókus-vendéglőben is annak is merjék el. És először nem jelölték Csécsi Imrét, a reformátusok jeles lelkészét, a kiváló író, aki hazafias költeményével, szónoklataival bizonyára használt annyit a negyvennyolcas eszméknek, mint a harmadik kerület többi függetlenségi párti hivatalos jelöltjei együtvéve. (A bajt aztán reparálta a végrehajtó bizottság, amely mégis jelölte Csécsit.) A mellőzés indoka: mert se Mülek, se Csécsi nem szavaztak az utolsó képviselő-választásnál. Nem tudjuk, hogy az illetők mért nem éltek alkotmányos jogukkal, — de ha

a jelölésnél ez az irányadó szempont, akkor a függetlenségi párti jelölés minden, csak nem komoly kandidáció. Büntető expedició és jutalmak osztogatása, nem pedig az, a minek minden polgár tekinthetné: az arra való, a közügyekhez értők, az érdemesek kiválogatása.

Ugyanilyen, az önmaga által fölállított elvet lepuffantó baklövést követett el a munkapárt. A munkapárt kimondotta, hogy a jelöléseknél mellőzi a merev párt szempontot, a politikát és az érdemet, a hivatást, a városatyasághoz való igazi jogcimet respektálja a magáéval ellenkező nézetű jelölteknél is. És amikor ezt a szép határozatot hozta, — kihuzta a jelöltek listájából Barabás Bélát. Joggal rossz néven veheti a polgárság a munkapárt jelölő bizottságától, amikor olyan következtetésbe akarja vinni a várost, hogy akit röviddel ezelőtt diszpolgárrá emelt, — azt most az egyszerű városatyaságra se tartja érdemesnek. Ha Barabás Béla a képviselőválasztáson elbukott is — mégis, több, mint ezer aradi polgár bizalma benne összpontosult s ennek az ezer polgárnak véleménye a városatya-választások előtt komoly jelölés alatt nem lehet — levegő. Nem jelölték Steigerwald Alajost, az ipartestület elnökét se s ez, ép Aradon, az ipar-város címre jogot formáló helyen súlyos hibát jelent. Ezer aradi iparos bizalmát viseli az aradi ipartestület

Tolsztoj és az orosz forradalom.

*

Tolsztojnak mint mindenről, úgy az orosz forradalomról is megvan az ő sajátos véleménye. A gróf tükárjának gyorsírói feljegyzései alapján egy berlini újságban a következő igen érdekes párbeszéd jelent meg, amelyet Tolsztoj és a forradalmi bizottság tagjai folytattak.

Tolsztoj: Megküldötték nekem a forradalmárook proklamációját. Elolvastam és őszintén szólva megrettentem az abban foglalt fogalmak alantasságától. Felháborodtam, hogy mennyire semmi értelme sincs az egész dolognak, amelyért sikra szállnak, mily erkölostelen az és különösen bánt, hogy derék emberek ily haszontalan és esztelen ügyért föláldozzák az életüket. Mondom, megrémültem és ezért elhatároztam, hogy nyilatkozom erről az ügyről oly emberek előtt, akik a proklamációt szerkesztették vagy pedig az abban foglalt eszmék hívei.

De nehogy úgy tűnjem fel, hogy csak üres szavakat mondok, amikor azt állítom, hogy az abban foglalt gondolatok nagyon alantassak, ki is fejtem, miért állítom ezt. Például a proklamációban a következő olvashatók: *Törekedjétek gyűlöletébreszteni az emberekben, mert ez szent dolog.* Hát nem rettenetes ez? Mióta a világ fenn-

áll, azóta a kínaiaknál, indusoknál, a keresztényekről nem is szólva, mindenütt a béke az egyetlen eszköz; és most hirtelen épen az legyen a cél, hogy a szeretettel teljesen ellentétes érzelmébresztessék. Az erkölosi érzelm micsoda alantassokán állhatnak azok az emberek, akik ilyen le tudnak írni!

A második pont az, hogy e célt, amelyet ezek az emberek, akik képesek életüket testvéreikért feláldozni, elérni töreksezenek, ily eszközökkel nem hogy elérnék, hanem ellenkezőleg messzebbre kitolják; ha ebből a helyzetből szabadulni akartok, nem a gyűlölet felköltése által történhetik ez meg, hanem azzal az erkölosi érzülettel, amely nem engedi meg, hogy mi is részt vegyünk a testvéreink ellen elkövetett vétkekben. Pedig azt még eddig nem hallottam, hogy a katonai szolgálatot megtagadtátok volna; és az adót is fizetitek, tehát embereket és intézményeket támogattok, akik ezeket az erőszakoskodásokat elrendelik.

Harmadik megjegyzésem, mint már említettem, a sajnálat, hogy ily emberek, mint ti, éltetek ezen semmiségért (a proklamációt értem) kockára vetitek. A börtönben sanyarogni, elszakítva szülőktől, családtól, amely esetleg nélkülöz és miért? Egy ily ostoba proklamációért, amely progresszív adóról beszél. Mint akarjátok ezt az adót beszedni? És ugyan miként fogjátok végre-

hajtani mindazt, amiről beszéltek. Aligha tudtok erre nekem választ adni, sem ti, sem azok a tanárok, akik veletek egy véleményen vannak.

Megmondtam, kifejtettem mindent. Három fő pontba foglaltam: az első a forradalmi mozgalmak erkölostelensége; a második a rosszul megválasztott eszközök, amelyekkel a helyes célt nem érhetitek el, a harmadik, hogy erőtlöket ily hitványságokra pazaroljátok. Már most szeretném ellenvetéseiket hallani.

Az egyik forradalmár így felelt:

— Akik ezt a kiáltványt aláírták, azt hiszik, hogy nem tehetnek mást, ha csak éhen nem akarnak veszni.

Tolsztoj: Ez csak szóbeszéd; éhen nem halnak az emberek.

Forradalmár: Dehogy nem; hány munkás hal meg éhen!

Tolsztoj: Én még egyet sem láttam. Ám jó: megengedem, hogy valaki nagyon rossz viszonyok között él; miért súlyosbítsa még a helyzetét, a helyett, hogy azon javítana. Előbb meg kell állapítani, hogy mit volna helyes tenni és ha ezzel tisztában vagyunk, akkor ezt meg is kell tenni. Helyes tett: — nem venni részt az erőszakoskodásban.

Forradalmár: Helyes, de miként tudjuk mi ettől a népet visszatartani?

mindenkori elnöke s ez a bizalom mindenestre jogcímet ad arra, hogy az elnök az iparosság érdekeit a törvényhatóságban is képviselhesse. Ilyen hibák mellett talán jobb lett volna, ha a munkapárt is a merev pártszempontok mögé sáncolta volna magát; akkor talán igazolhatók lettek volna olyan körülmények, amelyeket a közönség ép oly abszurdumoknak tart, mint a függetlenségi párt jelöléseit.

A jelölő bizottságok itt is, ott is, esalhatatlannak tartják a maguk munkáit s amit egyszer a falakra szögeztek, azon a kézenfekvő, hangosan kiáltó igazság kedvéért se akarnak változtatni. Nincs tehát egyéb hátra, mint hogy azon a polgárok változtatásának. S ez nem volna baj. De megeshetik, hogy a választás korrekturája által itt is, ott is olyan jóra való jelöltek buknak el, akiket szerencsésebb, kevésbé kicsinyes és kevésbé inkonzekvens jelölés mellett, be lehetett volna hozni. A jelölők hibái így ártatlanokon, érdemeseken boszulódnak meg.

A magyar delegáció ülése. Bécsből jelentik: A magyar delegáció ma plenáris ülésben folytatta a külügyi költségvetés tárgyalását. Perczel Dezső ügyrendi indítványának tárgyalása után Eszterházy Pál külügyi osztályfőnök mondott hosszabb beszédet és válaszolt a delegátusoknak az annexió ügyében tett kifogásaikra. Arra a kritikára, hogy Törökországnak nem kellett volna külön kárpótlást adni, megjegyzi, hogy éppen a Törökországgal való meg egyezés szolgált alapul arra, hogy az európai hatalmak hozzájárulását megnyerjék. A Törökországnak adott kárpótlás nem nagy ár a békeért, vagy legalább is azért, hogy a hadikészülődéseket nem kellett folytatnunk. Visszatérve Mezőssynek azt a kijelentését, hogy a külföldi hatalmak *ősz királyunk* iránt való pietásból járultak hozzá az annexióhoz. Olaszországról szólva, hangsúlyozza, hogy tengerészettünk fejlesztése nem Olaszország ellen irányul. Ellenkezőleg: tengeri haderőnk Olaszországgal együtt fog örkölni azon, hogy az Adriába más ne tolakodhassék be. Végül elismeréssel szól a lakosság magatartásáról az annexió idejében. Bakonyi Samu felszólalása

után a külügyi költségvetést általánosságban elfogadták. — A részletes tárgyalás során Bakonyi Samu szóvá tette a külügyminisztérium körjegyzéses nyelvhasználatát, mire Khuen miniszterelnök megjegyezte, hogy a külügyminiszter azokat a közjogi szavakat használta, amelyeket a koalíció idejében állapítottak meg. Ezután a költségvetést részleteiben is elfogadták. A szárszámadási bizottság jelentését vita nélkül tudomásul vették, ugyancsak vita nélkül elfogadják a közös pénzügyminisztérium költségvetését. Délben egy órai szünetet adott az elnök. Szünet után áttértek Perczel Dezső indítványának tárgyalására. Perczel Dezső indítványozza, hogy az ügyrend harmadik bekezdéséből egy sor kimaradjon s a bekezdés új szövege a következőképpen szölgön: „Póttagok meghívását a bizottság megalakulása után” — itt a régi szöveg első sora kimarad és a szakasz végére ez a korrektúra jön: „a bizottság elnöke közli az országgyűlés illető háza által a bizottság póttagjaira megállapított sorrend szerint.” Az indítványt elfogadták.

Katolikus nagygyűlés.

Távirati tudósítás.

Arad, november 14.

Vasárnap kezdődött meg Budapesten a három napra tervezett X. katolikus nagygyűlés. Az első nap jobbára ünnepepekkel telt el. A Veni Sancte után, amelyet Balás Lajos roznyói püspök celebrált, nyilvános ünnepi ülés következett a Vigadó termeiben, ahol megjelent a magyarországi katolicizmus majdnem valamennyi vezérő személyisége. A nagygyűlés egyes alcsoportjai délután háromkor gyűltek össze különböző helyeken. Diszkozygyűlést tartott a katolikus népszövetség; ugyanakkor a német és tót ajku katolikusok népgyűlést tartottak Budán, a Császár-fürdőben és a Nemzeti Tornacsarnokban, a magyar keresztény munkások szövetsége pedig a katolikus szövetség nagytermében tartott közgyűlést.

Mindenütt egész sereg beszéd hangzott el a vallás mellett: kitarásra buzdítva a hívőket és erősítvén őket a haladó kor és a modern szellemi mozgalmak ellen. Üdvözlő táviratok mentek a királyhoz, a trónörökösökhöz és a pápához, köszöntő táviratokat olvastak fel a pápától, Vaszary Kolos bíboros primástól és az osztrák katolikusoktól, s a felbuzdult néphangulat nyomása alatt még Nathan római pol-

gármester megdorgálására is rákerült a sor; ezt az enunciaciót Majláth Gusztáv gróf erdélyi püspök tette meg.

A nagygyűlést, mint távirati tudósítónk jelenti, tizenegy órakor nyitotta meg Széchenyi Emil gróf nagy beszéddel, amelyben erősen kikelt a modern áramlatok ellen, amiket az egyházra, a vallásra és a házra egyaránt veszedelmeseknek tart. Kifakadt a sajtó rombolása ellen, végül az ifjúsághoz fordult azzal a kéréssel, hogy szálljon szembe a modern áramlatokkal. Az elnök beszédét, amelyet a király életével fejezett be, nagy éljenzés követte. Indítványára hódoló táviratot küldtek a királynak, a pápának és Ferenc Ferdinánd trónörökösnek.

Ezután Csernoch János eszani püspök tartott előadást *A szent korona és a király* címen, s történeti adatok alapján azt fejegette, hogy a magyar katolicizmust elválaszthatatlan kapcsolatok fűzik a Habsburg-házhoz. Magyarország szerinte akkor is Szent István birodalma marad, ha a katolikus vallás már nem lesz államvallás.

A tetszéssel fogadott értekezés után Somssich Béla gróf *A pápa tekintélye* címen tartott előadást, amelyben a sajtó vallásellenes agitációját kárhoztatta.

Általános óhszja végül Majláth Gusztáv gróf erdélyi püspök is felszólalt s azt indítványozta, hogy a katolikus nagygyűlés fejezze ki megbotránkozását ama támadás fölött, melyet Nathan római polgármester a pápa ellen intézett. Az indítványt egyhangulag elfogadták, amire a pápai himnusz elnéklése után a gyűlés véget ért.

Délután három órakor a katolikus népszövetség tartotta meg idej gyűlését. Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök elnöki megnyitója után Rakovszky István mondott hosszabb beszédet a katolicizmus feladatáról. Beszéde végén hevesen megtámadta a szabadkőműveseket.

Fischer-Colbrie Ágost kassai püspök az alkoholizmusról tartott előadást. Rigó Vilmos kisgazda és Bonta Károly dr. ügyvéd rövid felszólalása után Huszár Károly országos képviselő mondott élesen támadó beszédet. Szerinte a katolikuság veszedelemben főrog s ezért meg kell indítani a harcot a szabad-

Tolsztoj: Egy kis kitéréssel válaszolok. A sokféle babona közt, mint p. o., hogy Miklós csodátevő volt, vagy: hogy a cár és a metropolita szentek, — nem utolsó az a babona sem, hogy némely ember azt hiszi, hogy ő az embereket vezetni tudja. Ebben a tévhitben élnek II. Miklós cár és Sztolypin is, a forradalmárok is. Legalább egy vesszem ki szavaikból. De hát miért akarjátok ti más emberek életét irányítani? Nektek hatalmak van egy ember, saját magatok felett éppen úgy, mint ahogy én is ura vagyok önmagamnak.

A forradalmár: Nem érezzük magunkat bivatottaknak a népet felvilágosítani; mi csak egyesíteni akarjuk azokat, akik úgy gondolkodnak, mint mi, akik ép úgy érzik a vágyat a cél elérésére, mint mi.

Tolsztoj: Mi ez a cél? Az életet elviselhetőbbé tenni. Ez az emberiség közös oéja. És hogy érhető ez el? Ha az emberek a zsarnokságot, az erőszakot nem támogatják. Ez pedig csak úgy érhető el, ha az egyes ember nem támogatja.

Forradalmár: Hiszen mi nem támogatjuk a zsarnokságot.

Tolsztoj: Megenged egy kérdést. Mi az ön foglalkozása?

Forradalmár: Újságnál voltam...

Tolsztoj: Ime! Ha jól szemügyre vesszük a dolgokat, ön be fogja látni, hogy egy vagy más módon bizony támogatja néha az erőszakot.

Hogy ezt elkerüljük, minden köteleket el kell tépnünk, amely minket a zsarnokhoz fűz.

Forradalmár: Az embernek küzdeni kell, Leo Nikolajevics. Mi dolgozni akarunk, hogy becsületesebbek legyünk.

Tolsztoj: Igen? És gyűlöletet prédikáltok?

Forradalmár: Nem az emberek, hanem a magánvagyon ellen. A kiáltványban arról van szó, hogy gyűlöljétek a földbirtokosokat és mindazokat, akik a földet magukhoz ragadják; ez legyen az első és legszentebb tan, amelyre apa a fiát oktatja. Szóval itt földbirtokosokról van szó. Ezek a földrablók csak nem érdemeinek mást, mint gyűlöletet.

Tolsztoj: Ez a legaljasabb állati érzélem.

Forradalmár: A munkás és a paraszt életében nagyon sok van, ami gyűlöletet ébreszthet benne.

Tolsztoj: Tagadom. A lovat megütik: — az viaszarug; a kutyát bántják: — az harap; de az ember nem állat. Két pont között a görbe sohasem lehet a legrövidebb vonal, hanem mindig és kizárólag az egyenes. Az erkölcsi élet törvényei is ily szilárdak. *Erkölcös ember sohasem ismerhet gyűlöletet.*

Vannak tettek, amelyeknél a jövővel, az eredménnyel nem kell törődnünk: ezek a jótettek. Ha ön egy koldusnak alamizsnát ad, mit törődik az-
zal, hogy mi következik ez után. Lehet, hogy a

koldus pálinkát vesz és berug, — hát aztán! Ön nyugodt szívvel megy tovább; ön jót tett, — a többi nem az ön dolga.

Forradalmár: Vannak országok, mint p. o. Amerika, ott a nép szabadabb, több joga van...

Tolsztoj: Nem forradalommal érte el. A rab-szelgaságot forradalom szüntette meg? Dehogy! Az erkölcsi érzélem terjedése... Ha éppen vitatkozni akarnánk, hogy az emberiségnek mi használ többet, a forradalom, vagy az erkölcsi érzéletek csendes fejlődése-e, — mindketten egyenértékű érveket tudnánk felhozni. De az én részemem még mindig megmarad az öntudat, a megelégedettség, hogy az ész és szív törvényei szerint cselekedtünk, amelyeket a világ összes bölcsői tanítanak és amelyeket szívemben én is érzek.

Forradalmár: Még mint gyermek olvastam műveit: „A gyertya”, „A két aggastyán”, „Isten látja az igazságot”. Mennyiben gyarapították ezek az igazat, a jót? Az emberek most is olyanok, mint amilyenek voltak.

Tolsztoj: Ha valaki II. Miklós cárt, vagy Sztolypint megöli, az látja, mint vonaglanak, mint hőrognak. Ami szellemileg történik, az nem látható és így könnyű dolog tagadásba venni. Szellemi dolgokat nem lehet mérlegre rakni, azokat csak érezni lehet.

kömvisek ellen. Szóvá tette a Borromeus-enciklikát és hevesen megtámadta Tisza Istvánt. Kikelta a szekularizáció sürgetése ellen a beszédét így fejezte be:

— Feltámadunk! Kiáltunk az egész világnak, hogy Krisztus él, uralkodik és uralkodni fog mindörökké!

A beszédet megéljenezték, amire Prohászka püspök barakasztotta a közgyűlést.

Este hat órakor az egyetem katolikus hallgatói nagyszabású diákünnepet rendeztek a Vigadóban. Az ünnepen Zichy János gróf kultuszminiszter is megjelent. Az ünnepi beszédet Apponyi Albert gróf mondta. Beszédében főleg a szociáldemokrata törekvésekkel foglalkozott s kijelentette, hogy itt egyedül a hit alapján álló társadalom fejlődhetik.

Ma délelőtt a nagygyűlés nem folytatta tanácskozásait, csak az egyes szakosztályok tanácskoztak. Délelőtt 11 órakor a Szent-István Társulat dísztermében a Katolikus írók és bírák egyesülete, az Aquinói Szent Tamás Társaság és a Szent-István Társulat együttes ülést tartott. Itt Prohászka Ottokár püspök előki megnyitóját után Székely István egyetemi tanár mondott beszédet a tudomány és az élet viszonyairól, majd Erdősy Károly, a Szent-István-Társulat igazgatója tartott felolvasást „A katolikus érdekek és az irodalom pártolás” címen. Friedrich István (Görcsöni Dénes) értekezett még a „Katolikus újságírás zátonyairól.”

Egy órakor a pádui Szent Antaltól elnevezett zuglói Kápolna-egyesület tartott közgyűlést a központi Katolikus-Körben.

Délután fél 5 órakor folytatták a nagygyűlést a Vigadó nagytermében.

Kereskedők demonstrációja.

— Nagygyűlés a perrendtartás ellen. —

Távirati tudósítás.

Arad, november 14.

Az ország kereskedői és iparosai tegnap nagygyűlést tartottak a fővárosban, hogy tiltakozzanak a készülő polgári perrendtartás egyik szakasza ellen, mely megakarja fosztani őket attól a jogtól, hogy adósaikat saját bíróságuk előtt perelhessék. A nagygyűlésen képviseltettek magukat az ország összes kereskedő és iparos-testületei, amelyek a többi résztvevővel együtt zsúfolásig megtöltötték az újjáruház nagytermét.

Sándor Pál képviselő nyitotta meg a nagygyűlést. Néhány szóval vázolta az összejövetel célját, ismertette a kereskedők és iparosok anyagi helyzetét, panaszkodott, hogy a kereskedő minden téren háttérbe szorul. Míg ő előre kénytelen fizetni a mezőgazdának, neki igen gyakran évekig várnia kell a pénzére. Bejelentette, hogy a gyűlés előkészítő bizottsága már lépéseket tett a sérelmes paragrafusok módosítására s a liberális szellemű kormány ezt meg is ígérte.

Mégis szükséges, hogy demonstráció bizonyítsa a mozgalom jogosultságát s ezért határozati javaslatot nyújt be, hogy a nagygyűlés tiltakozik a perrendtartási törvényjavaslat sérelmes rendelkezései ellen, amelyek egyenesen ellenezőes tendencia szülöttei. A nagygyűlés tehát kéri a kormányt a paragrafusok elejtésére s felhívja egyúttal a képviselőház tagjait, különösen a városok képviselőit, hogy teljes erővel védjék meg érdekeiket a parlamentben.

A határozati javaslat felolvasását nagy éljenzés fogadta.

Kriszhaber Leó azt fejtegette, hogy az ügyvédeknek is küzdeniök kellene a paragrafusok ellen. Vértés Emil úgy látja, hogy a kereskedelem még mindig tisztességtelen foglal-

kozás gyanánt él a köztudatban. Szénássy Béla rövid felszólalása után Vázsonyi Vilmos mondott nagyhatású beszédet.

A kereskedők és az iparosok mozgalmát — ugymond — jogosnak tartja. Ez az orvítamadás intő példa arra, hogy állandó szervezkedéssel kell visszavarni az oligarchák akna munkáját. Beszédét lelkesen megéljenezték.

Boross Soma a kereskedelmi és váltótörvényeszek fentartását kívánta.

Ezután a határozati javaslatot egyhangulag elfogadták, mire Sándor Pál, nagy éljenzés közepette, barakasztotta a nagygyűlést.

Vasuti katasztrófa

Budapest közelében.

— Tizennyolc sebesült. —

Távirati tudósítás.

Arad, november 14.

Vasárnap hajnalban nagy vasuti szerencsétlenség történt a főváros mellett, a nagykátai vasuti állomáson. Egy tehervonat nekirehant a pályaudvaron vesztegő személyvonatnak. Két személyszállító kocsis darabokra szúródott s az utasok közül tizennyolcan súlyosan megsebesültek. A szerencsétleneket, akiknek az első segítséget a nagykátai orvosok nyújtották, az aradi személyvonaton Budapestre vitték a Rókus-kórházban helyezték el.

A szerencsétlenségről fővárosi tudósítónk a következőket jelenti:

Ma reggel a Nagykátáról Budapestre induló 513. számú személyvonatnak nekiment a Szolnok felől érkező 645-ös tehervonat. A karambol oly erős volt, hogy a személyvonat végére kaposolt kocsik közül kettő darabokra tört. Az ülések fölött levő hálóból minden podgyász leesett, kisebb-nagyobb sérüléseket ejtve az utasokon.

Óriási pánik támadt s az utolsó kocsikból borzalmas jajgatás és kiáltás hallatszott. Amikor a sérteletlenül maradt utasok és az állomás alkalmazottai első rémségtől magukhoz tértek, lázas izgalommal tödültek a roncsos szúzott kocsikhoz s egymás után emelték ki a sebesülteket. Ketten eszméletlenül feküdtek a fapadok között. Az életveszélyesen sérültek közül az egyik Csuhai Istvánné bárániai pályasőr felesége, a másik Csaba Imre hódmezővásárhelyi földmives, akik menthetetlenek.

Súlyosan megsebesültek:

Liszky Mihály csibakházi földmives,

Posta György csibakházi munkás,

Dani Lipót csibakházi földmives,

Becsei Sándor hódmezővásárhelyi föld-

mives,

Haláti Pálné és

Bercs Sándorné szarvasi lakosok.

A többi tíz sérült kisebb nagyobb zúzódás árán menekült. Az első segítséget a községi orvosok nyújtották. Bekötötték a szerencsétlenek sebeit, majd feltették őket az Aradról időközben megérkezett 504. számú személyvonatra. Az aradi vonat, melynek félkilenkor kellett volna Budapestre érkeznie, emiatt csak tizenegy órakor vonult be a keleti pályaudvarra.

A vonatot Aczél Károly dr. vezetésével nyolc mentőorvos várta automobillal és három mentőkocsival s bevitték a sebesülteket a Rókus-kórházba. Az orvosok Csuhai Istvánné és Csaba Imrét menthetetlennek mondják.

A pestvidéki törvényszék vizsgálóbírója kiszállt a szerencsétlenség színhelyére, hogy megállapítsa, kit terhel a felelősség? Annyi már bizonyos, hogy a karambol hibás váltoállítás folytán történt. Igen valószínű, hogy több hivatalnokot, akiket mulasztás terhel, letartóztatnak.

Csukay Sándor temetése.

— Kedves emlékek. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 14.

A váratlanul elhunyt Csukay Sándor nyugalmazott főszolgabíró holttestét ma reggel helyezték örök nyugalomra Radnán a Csukay-család családi sírkertjében. A temetésen impozáns módon nyilvánult meg a részvét, amely a gyászba döntött előkelő családot vármegyeszerte körülveszi. A család tagjain és a kiterjedt rokonságon kívül a vármegye igen sok előkelő családja jelent meg a gyászszertartáson. Ott voltak az elhunyt egykori kollégái, a vármegyei tisztviselők Urbán Iván főispán és Dálnoky Nagy Lajos alispán vezetésével, továbbá Fábrián László nyugalmazott főispán, a járási főszolgabírók és szolgabírók, a radnai járás jegyzői kara, továbbá Radna egész intelligenciája. Az aradiakat, akik résztvettek a végtisztességen, külön motoros vitte ki Radnára. A gyászszertartás reggel nyolc órakor kezdődött ünnepélyes gyászmisével. A temetési szertartás reggel kilenc órakor volt a család sírkertjében. A halottat még vasárnap este kocsin kiszállították a radnai sírkert halottasházába. Ott állították fel a ravatalt is, amelyet az élővirágkoszorúk egészen elborítottak. Aradvármegye koszorúján ez a felírás volt olvasható: „Mély fájdalommal jelöl — A törvényhatóság.” A ravatálnál két díszruhás vármegyei hajdu állt őrt. A gyászszertartást Ódón páter, a Ferenc-rendiek radnai zárdájának helyettes házfőnöke végezte.

A halálesetről a család a következő gyászjelentést adta ki:

Alulírottak a maguk, valamint számos rokon, ismerős és barátok nevében is mélyen megtört szívvel szomorúan jelentik a felejtethetlen drága jó atya, nagyatya, após, rokon és jóbarát, oszkalóti Csukay Sándor, Aradvármegye nyugalmazott főszolgabírája, f. évi november hó 12-én, déli 12 órakor, életének 82 ik évében, a Mindenható rendelkezéséhez képest váratlanul történt gyászos elhunytát. Az Istenben boldogult földi maradványait Máriaradnára szállítva, e hó 14-én, délelőtt 9 órakor a róm. kath. egyház szertartásai szerint az ugyanottani temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra helyezték. Az engedelmű gyásmise az elhunyt lelki üdvéért f. hó 14-én, délelőtt 8 órakor volt a máriaradnai plébánia templomban. Áldás és béke poraira! Frits Lajosné szül. oszkalóti Csukay Sarolta, oszkalóti Csukay Gyula, oszkalóti Csukay Vilma, dr. Léway Edéné szül. oszkalóti Csukay Lujza, gyermekei. Frits Lajos, dr. Léway Ede, vejei. Hász Hermin, menyő. Oszkalóti Csukay Magda, oszkalóti Csukay László, Léway Luluka, unokái.

Itt említjük meg, hogy az általános tisztelt és szeretet közepette élt aggastyán életének az utóbbi napokban kedves, megható epizódja volt. Csukay Sándor kimondhatatlanul szerette boldogult feleségét s azt, hogy olyan hirtelen megroppant, talán a szerető hitvese elhunytja is előmozdította. Rendkívüli módon banksódott neje után s folyton olyan helyeket kutatott, amelyek reá emlékeztették. A minap bement a József főherceg-ut egyik régi házának tulajdonosához és kérő hangon következőket mondta:

— Ez a ház valamikor, sok esztendővel ezelőtt az én apósomnak volt a tulajdona. Ebben a házban ismerkedtem meg hitvesemmel és ehhez az épülethez sok kedves emlék fűz engem. Engedje meg, hogy jól körülnézhessek itt és ház kertjéből, ahol feleségemmel annyi felejtethetlen órát töltöttem, néhány szál virágot leszállhassak.

Miután a ház mostani tulajdonosa erre megadta az engedélyt, végigjártatta révedező tekintetét az udvar minden zeg-zugán, majd pedig pár szál virágot letépett s eltávozott, ott-

han pedig boldogan mu'ogatta a virágokat, amelyekről azt mondta, hogy hű hitvese legkedvesebb tartózkodási helyéről szakította. Szegény öreg ur, így készült az elmúlásra...

Tolstoj eltűnése.

— Elnagyta a zárdát? —

Távirati tudósítás.

Arad november 14.

Nyolcvankét év terhével a vállán, szökik a gazdagság elől a világ egyik legnagyobb szelleme, az emberiség egyik legnemesebb képviselője. A miért egy félézázadon át küzdött, a békéért és a lelkiismeret egyensúlyáért indult kereső utra, mert úgy érzi, hogy a világtól teljesen távolfekvő Jasznaajapoljana sem elég esendes az ő csendre vágyó szellemének. Ki tudná megmondani, hogy abban az agyrendszerben, melyből az évszázad egyik legnagyobb gondolata: háború a háború ellen került ki, mi történik? Szomorú az emberiség sorsa, ha egyik kiválasztottjának az ad boldogságot, hogy éppen azok elől menekül, akikért hatalmas szellemének minden kínosát pazarolta el. Aki az emberszeretetet, a krisztusi türelmet hirdette, embergyűlölővé, emberkerülővé vált.

Ma a következő részletek kerültek nyilvánosságra az apostoli aggastyán jasznaajapoljanai futásáról:

Szentpétervárról jelentik: Tolstojné levelet intézett a lapokhoz, melyben kéri őket, hogy férjének menekülését igazságosan fogják fel. Férje — írja — azért ment el otthonról, hogy utolsó napjait békében tölthesse, helyes lenne tehát, ha nem bántanak kereséssel, kérdésekkel, hanem eleget tennének kívánságának.

Mint utólag jelentik, Tolstojt menekülésénél lánya, Alexandra is elkísérte.

Szentpétervárról jelentik: Tolstoj már elutazott a skamarzinszki kolostorból, a hol nővérét látogatta meg. Kosslebbe és onnan Moszkvába megy.

(Ezt az érthetetlen táviratot késő éjjel kaptuk Bécsen át és így nem tudtuk ellenőrizni, vajjon nem valami fordítási hiba okozta-e a zavart, mely a szöveg szerint közölt szövegből szól. A szerk.)

Szentpétervárról a következőket jelentik Tolstoj zárdába vonulásáról:

Csütörtökön délelőtt érkezett Tolstoj Makovezky dr.-ral vasuton. Egy harmadosztályú kupéban utaztak, amely zsufolva volt parasztnéppel. Csengetésükre a szerzetes szöge kinyitotta a kaput. Tolstoj így szólította meg:

— Vajjon szívesen fogtok-e fogadni?

— De még mennyire! — felelt a szerzetes, aki mindjárt megismerte Nikolajevics Leót.

— De hiszen ki vagyok közösítve az egyházból — jegyezte meg az agg költő.

A szerzetes-szöge karonfogta Tolstojt és így szólt:

— Nagy lesz az öröm a testvérek közt.

Még aznap délután egy fiatalember jelentkezett. Jasznaajapoljanából jött és Tolstojjal akart beszélni. Bevezették egy szobába és Tolstoj nővére, Maria Nikolajevna jelentében rövid ideig táncolt vele. A fiatalember azután távozott. Rá akarta venni Nikolajevics Leót, hogy térjen vissza családjához, de hasztalan.

Tolstoj mindössze 38 rubelt vitt magával. Meglepetésére a zárdába érkezve még 300 rubelt talált zsebében. Mindjárt mondta háziörvösének:

— Ezt a pénzt Alexandra lopta a zsebémből, hisz ő mindent tud.

Alexandra legfiatalabb leánya Tolstojnak. Ő volt az egyetlen, akit tervebe beavatott.

Néhány nappal eltűnése előtt Tolstoj azt

mondta feleségének, hogy új könyvet fog írni, amelynek címe lesz: „Az öreg Robinson.”

Most került nyilvánosságra Tolstoj levelének egy ismeretlen része, amely világosságot derít rá, hogy miért vonult el a világ zajától az agg költő.

— Ne keressetek — így ír levelében. Nem bírom tovább az örökös lármát, a zaklatások kinszenvedéseit, a sürű vendéglátást, kunyorálót, kinematográfok és gramofonvállalatok ügynökeinek túrhatalos tolatkodását. Jasznaajapoljanában ilyen emberek vannak folyton a nyakamon és megmérgezik életemet. Hadd pihenjem ki magam végre. Szüksége van rá lelkemnek és bűnös testemnek, a mely 82 év nyomorúságát cipeli. Szegénységben akarom befejezni szerencsétlen életemet.

Színházi pletykák.

(Fővárosi levél.)

(A színlap.) Ennek az apróságnak, melyet a III. Rikárd király pénteki főpróbáján mondott el a Nemzeti Színház nézőterén, hogy mulattassa a kritikusokat, egy vidéken sokat járt színművész, kettős az aktualitása.

Először azért, mert Shakespeare III. Rikárd királyáról szól, melyet szinte szenzációs sikerrel adjított fel a Nemzeti Színház, másodszer pedig azért, mert szó van benne Makó Lajosról, az elhunyt szegedi színikazgatóról, akinek szobrát éppen tegnap leplezték le a szegedi színházban.

Akkor történt az eset, amikor Makó Lajos még Debrecenben volt színikazgató. Egyszer előadta a III. Rikárd királyt és az előadásán ott ült a fődíszint első sorában egy fiatal huszárhadnagy, aki, ugylátszik, ezúttal először hallotta a halhatatlan Shakespeare drámát, mert valóságos megzavarodással hallgatta és a kezében tartott színlapra egyre jegyezgetett valamit ceruzával. A mellette ülő színművész kíváncsian lesté, hogy a tiszt ur vajjon mit jegyez és megállapította, hogy minden negyedóránban kibuzta a színlapon azoknak a neveit, akik — meghalnak a darabban.

Es mert a III. Rikárd király-ban tudvalevően rettenetes öldöklést visz véghez Shakespeare, mire az előadás véget ér, a fiatal huszárhadnagy színlapján csak az az egy sor maradt épen, kihuzatlan:

A nagyérdemű közönség szíves pártfogásáért eskü

Makó Lajos,
színikazgató.

(A mellény.) A Magyar Színházban a jövő héten nem lesz bemutatás. Az Egy test, egy lélek, Kóbor Tamás hatalmas sikerű darabja olyan vonzóerő, hogy egyelőre nem is kerülhet szóba újodás, hanem a drámát főlválva adják a másik nagy sikerű darabbal, a Karenin Annával.

A diadalmas szerző, Kóbor Tamás, rendkívül sok gratulációt, meg ajándékot kapott a nagy siker alkalmából. De a legérdekesebb ajándék talán valamenyire között — egy mellény. Egy nagy kockás, föltűnő, rikító mellény, kivágott mellény és — szép mellény.

Ennek az ajándéknak a története a premiér-bankettén jászódott le. A premiér után tudniillik Kóbor Tamás bankettet adott a siker örömeire a Hungária külső termében és ezen a lakomán résztvettek az összes szereplők is. Közöttük Sebestyén Géza, akinek ott diszlott a pompás kockás mellény. És mert a művész frakkhoz hordotta, hát egész estén át rajta mulattak és őt csufolták a többiek. Sebestyén Géza már egészen eltuslta magát, amikor Kóbor Tamás vigasztalón monddta neki:

— Ne keseredj el, Gézám, látod, mindenki szívesen hordana ilyen mellényt. Akár én is...

— Te is! — kiáltott föl ujongva Sebestyén. — Tied a mellény.

Azzal nem törődve a jelenlévő hölgyekkel, fölugrott, levette a frakkját, letette a mellényt, tintát kért és beleírta a mellénybe:

„Kóbor Tamásnak, a kiváló drámaírónak, az „Egy test, egy lélek” premiérjén. Alázatos szolgálója: Sebestyén Géza.

*

(Mikor a szerző haragszik.) A Cigányszerelem rendkívüli sikere, amelyet már a premiér előtt tudott mindenki és amelyre már a szezon elején számított a Király-Színház, — most mégis úgy hatott, mint a bomba. Egyszerre, erőszakosan „tabula rasa”-t csinált az operettekben, leszorított a Király-Színház színpadáról hosszú időre mindent és mindenkit, aki nem tartozik a Cigányszerelemhez. Első sorban leszorította a magyar szerzőket, de nem tudott helyet kapni a Király-Színház repertoárján még olyan ember sem, mint Fall Leó. Ez azonban még nem minden. A Cigányszerelem szenzációs sikere megölt egy másik nagy sikert, egy virágjában lévő operettet, A balkáni hercegnőt, amely egymásután ötven telt házat csinált. De hiába, a Cigányszerelem miatt ezt az áldozatot is meg kellett hozni. Pedig áldozat volt és mondotta is Beöthy László egy társaságban a multkor:

— Soha le nem vettem még a műsorról darabot, amely ilyen bevételeket hozott...

A társaságból erre megszólalt valaki:

— Ha ez egy magyar szerzővel történeik véletlenül, ez a haját tépte volna dühében...

— A haját? mondta Beöthy. — Téved édesem: az én hajamat tépte volna...

TÖRVÉNYKEZÉS.

Tablabíró és főszolgabíró pöre.

— Felmentő ítélet. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 14.

A szegedi kir. törvényszék tegnap délelőtt 10 órakor hirdette ki az ítéletet abban az országos szenzációs perben, melyet az igazságügyi miniszter felhatalmazása alapján Simon Ákos szegedi tablabíró indított Petrovics Mihály battonyai főszolgabíró ellen. Közel négyszáz emberből álló előkelő jogász közönség volt a szegedi törvényszék termében, hogy meghallgassa az ítéletet. Póky Elek elnök óriási csendben szólt meg:

Ő Felsége a király nevében A szegedi kir. törvényszék, mint büntető bíróság a szegedi kir. ügyesség 9886—1910. számú vádiratában Petrovics Mihály ellen hivatalból fűződő rágalmozás vétsége miatt fogalt vádfelölt a vád és védelem meghallgatása után következőleg ítél:

A kir. törvényszék Petrovics Mihályt az ellene emelt vád és következmények alul a btkv. 263. §. utolsó bekezdése alapján a bpdts 326. §. 3. pontja értelmében felmenti.

Az ítélet indoklásában a bíróság megállapította, hogy Petrovics Mihály beismerte az inkriminált „van az urnak a járásbíró előtt seperi valója” kifejezés használatát; e kifejezésnek azt az értelmét adta, hogy Simon Ákos fegyelmi eljárás megindítására okul szolgáló tényeket követelt el és a közmegegyezésre okul szolgáló botrányos magaviseletet tanúsított. — Vádlott állítása nagy részének valódiságát és így azt, hogy „van az urnak seperi valója” igazolta és bizonyította, ezért a rendelkező rész értelmében kellett határozni.

Az ítélet ellen a kir. ügyesség felebbesített ugyan, de mint bírlik, a felebbezés elbírálására nem igen kerül a sor, mert Simon Ákos

nyugdíjba fog menni és a felelősség visszatérítését fogja kérni.

Amit fentebb közöltünk, magánforrásból kaptuk Szegedről. A főhivatalos Magyar Távirati Iroda ezzel ellentétben azt jelenti az ítéletről:

Petrovits Mihály battonyai főszolgabíró. A törvényszék a Simon Ákos Jr. szegedi táblabíró által indított régalmazási pörben fölmentette. A megokolás ki mondja, hogy vádlott az általa állított tényeket nem bizonyította ugyan be, azonban meg volt állapítható, hogy Simon Ákos táblabíró hazárdul kártyázott és két kisebb ügyviteli szabálytalanságot követett el, ami azonban sem büntető, sem pedig fegyelmi eljárásra nem ad okot. Az ítéletet az ügyész, valamint a vádló megfellebbezte.

§ Fegyházra ítélt közjegyző. Szegedről jelentik: Ma hirdették ki az ítéletet Kern Lajos bűnügyében. A bíróság a közjegyzőt csalás és okirathamisítás miatt három évi fegyházra és öt évi hivatalvesztésre ítélte. Ezzel azonban csak a feljelentések egyik csoportját intézte el a bíróság.

Városatyá-jelöltek.

*

Krenner Zoltán dr.

Tegnap jött haza a szegedi harcterről, ahol négy napos küzdelem után földre terítette az Aradon kedvesnek, korrektnek ismert öreg urat: Simon Ákos táblabíró. A szegedi győzelmes hadjárat farszto sikerét még ki se heverte, amikor már új kalandra indul: elmegy meghódítani a külterületet, a gáji polgárokat.

Valamikor nagy nőhódító hírében állott; ez a hódító vágya nem hagyta el, de most más, háládatlanabb területen igyekszik céljai felé. Ebben az új munkában is, — mint a régieben — a szelíd föllépés, a rokonszenves módor, a határozottság, a vakmerőség, na meg a természetes ész jellemzik. Néhány esztendő óta ügyvédi működése alatt annyi sikere volt, amennyit sok öreg fiskális egész életén át nem szerzett magának. Emlékeztet, hogy a híres Mezei-pörben milyen föltűnő verdiktet eredményezett védőbeszéde: az esküdtek fölmentették a gyilkosság vádjától azt a szép fiatal asszonyt, aki megölte a bűnre osábitó vén banyát. Ez a pör tette őt általánosan ismertté, mert széles körben elterjedt a híre, hogy az esküdtek — a szép asszonyokkal ellentétben — nem tudnak a kérdéseire igennel felelni.

A Mezei-pör után egy parasztgazda fölkereste.

— Hallom, hogy az ügyvéd ur fájjnál, gyönyörűen tud beszélni.

— Hát aztán?

— Szeretném, ha rábeszélne a feleségemet, hogy hagyjon el engem. Ha gyilkosokat megmentett már a fiskális ur, hát én is megérdemlem azt. Mert nekem csak egy bűnöm van: hogy megházasodtam.

Nem tudjuk: milyen eredménnyel járt Krenner vállalkozása. Annyi azonban tény, hogy kevés pört vitt még eredménytelenül. Legrosszabb esetben neki eredményezett a pör némi munkadíjat, ami szintén nem megvetendő szempont. De nehogy azt higgyék, mintha az ügyvédek ama, — fájdalom egyre növekedő — csoportjába tartoznának, akiknek ez az elvük: „földolgoz az, hogy pör legyen”. A rossz, a megnyerhetetlen pört elutasítja, ha sokat jövedelmezne is, de megtörténik sokszor, hogy anyagi haszonnal nem járó pört szívesen föl vállál, ha fogós, nehéz és szép ügy. Mert a nehéz, bonyolult, sok fáradsággal járó ügyeket szereti ő. A munka heviti, sarkalja a kedvre tüze.

Talán azért is vállalta a negyedik kerületi jelöltséget, amelyet most nehéznek mondanak. Lehet, hogy így van. Mi nem feltjük Krenner Zoltánt, mert aki annyiszor „megálta a sarat”, az most legyőzi a gáji nagy sarat is.

Pénzhamisító nagyközség.

— Veszedelemben az új százkoronások —
Kilencszeres letartóztatás. —

Távirati tudósítás.

A. a., november 14.

A budapesti rendőrség a legnagyobb titokban hetek óta nyomozást folytat egy szenzációs háttérű pénzhamisítási ügyben, amelynek nyomára egy virágzó pestmegyei községben bukkantak a detektívek. A nyomozás során annyira kialakult a helyzet, hogy Alsó-Némedi községben már rá is találtak a pénzhamisító banda fészkeire.

Az eddigi adatok szerint bizonyos, hogy Budapest egész környékét és a fővárost is elárasztották hamis százkoronásokkal, amelyeket Alsó-Némediben gyártottak. A rendőrség a banda tagjai közül kilencet már le is tartóztatott. A nyomozás tovább folyik, mert a visszatartott eddigi adataiból bizonyossá vált az a tény, hogy a pénzhamisítási üzletmekbe a község szinte java be volt avatva. A detektívek lázasan kutatnak a banda tagjai után; a letartóztatott kilenc embert holnap reggel veszi valóságos Stéfkovits rendőrkapitány és Krecsányi detektívőnök.

A szenzációs pénzhamisítás úgy jutott a rendőrség tudomására, hogy az országos vásárgazgatósága jelentést tett, hogy hamis százkoronások forogtak közlésen. A hamisítványok meglehetősen életrevalók, s különösen alkalmasak arra, hogy a vásári zajtól elbódított emberek valószínűleg fogadják el. Úgy látszik, hogy a banda tagjai is erre számítottak, mert a hamis pénzt kizárólag az országos vásárokon értékesítették. A forgalomban hozás úgy történt, hogy a parasztok agyneműket és háztartási cikkeket vásároltak és minden vétel alkalmával százkoronással fizettek. A vásárosoknak fel se tűnt, hogy ragyzámu százkoronás kerül forgalomba, mert az alsó-némedi parasztok köztudomás szerint igen jómódúak.

A nyomozás a legnagyobb titokban megindult. A múlt héti országos vásáron egész sereg detektív forgolódott és kémlelődött a vásári közönség között. A megfigyelésnek nagy horderejű eredménye lett, mert sikerült kétségteletlenül állapítani, hogy az alsó-némedi parasztok egy pénzhamisító banda tagjai. A pénzhamisítást abból állapították meg, hogy a parasztok ugyanazokhoz a kereskedőkhöz hozták el a hamis százkoronásokat, akiket egyszer kétszer már bekapáltak. A detektívek jelentést tettek Krecsányi detektív főnöknek, aki kiadta az utasítást, hogy a banda tagjait le kell tartóztatni. Ekkorra azonban a megfigyelés alatt álló parasztok már eltávoztak a vásárból. A detektívek automobilon földözbe veték őket és Alsó-Némedi határában sikerült közülük kilencet elfogni.

A parasztokat, akikről egész esomó százkoronást koboztak el, erős rendőri fedezet mellett beszállították a budapesti rendőrkapitányságra. A pénzhamisítók a bizonyítékok súlyára mindent beismertek. Vallomásuk alapján le fogják tartóztatni többi társaikat is az Alsó-Némediben tartózkodó detektívek.

Krecsányi a nyomozás eredményéről hivatalos jelentést tett, amelynek alapján a monstre pénzhamisítási ügyben holnap kezdi meg a kihallgatásokat Stéfkovits rendőrkapitány.

Második delegációs ebéd.

— Cserlét tart a király. —

Távirati tudósítás.

Arad, november 14.

Ma volt a második delegációs ebéd Bécsben a Hofburgban, amelyre a delegáció tagjainak az a része volt hivatalos, amely az első delegációs udvari ebédén nem jelent meg.

A király ma igen jó színnel volt és jó hangulatban beszélgetett a delegációval. Különösen barátságosan üdvözölte Perczel Dezőt, akit így szólított meg:

— Örülök, hogy ismét itt láthatom. Majd hosszasan beszélgetett vele politikai kérdésekről.

Szívélyesen üdvözölte Bohus Zsigmond báró, a magyar delegáció korelnökét. Örömeinek adott kifejezést a felett, hogy olyan jó színnel van. Bohus Zsigmond báró, aki már nyolcvanöt éves, kijelentette, hogy szerencsésnek érzi magát, hogy ugyanazt még nagyobb mértékben korstálhatja a királynál.

Hosszasabban beszélgetett a király Bogdanovics Luciánnal, a szerb egyházi kongresszusról. Chorin Ferencel, Heltay Ferencel, és Majláth József gróffal a delegáció tárgyalásáról beszélgetett. Papp Géza, mint régi ismerőst, örömmel üdvözölte a király és a boszniai kérdésekről, amelyeknek Papp volt az előadója, érdeklődött. Rosenberg Gyulával a hadügyi tárgyalásokról beszélt. Azt mondta, hogy a jövő delegáció a Dreadnoughtok ügyével még részletesebben fog foglalkozni. Vojnics István bárót szintén mint régi ismerőst üdvözölte és megemlékezett azokról az időről, amikor Zenta városát meglátogatta. Werner Gyulának a legelégedettségét fejezte ki a delegáció gyors és a ma lefolyása felett. Raményének adott kifejezést, hogy a magyar képviselőház tárgyalási is hasonló módon fognak lefolyni. Bakonyi Sam. től a király azt kérdezte:

— Még mindig Debrecen képviselője?

Majd örömeinek adott kifejezést, hogy olyan szépen fejlődik a város. Erre Bakonyi megjegyezte, hogy a város most minden erejét latba veti, hogy egyetemet kapjon. A király megjegyezte, hogy igen szép, hogy a magyar vidéki városok úgy óhajtják az egyetemet.

Néhány szót váltott a király Szülő Gézával, Gaál Józseffel és Rudnyánszky József báróval. Hosszabb ideig társalgott Hosszu Vazulal a krassószörénymegyei árvizről. A püspök ebből az apropóból megköszönte a király feldelmi adományát, amelyet az árvízkarosítók felszerelésére juttatott, mire a király biztosította, hogy a legnagyobb készséggel járult hozzá a szerencsétlenek felsegítéséhez.

Solymossy Ödön bárót megkérdezte a király, hogy tagja-e még a hadseregnek, majd a soproni viszonyokról érdeklődött. Ugyancsak azt kérdezte Windischgratz Lajos hercegről is, hogy kizárólag politikus-e már, vagy még katonatiszt is.

A király az osztrák delegáció tagjai közül is sokakat tüntetett ki megszólításával.

MULATSÁGOK.

(=) Az Iparos ifjak működvelő előadása Varsónap este jól sikerült működvelő előadást és tánomulatságot rendezett az aradi iparos ifjuság egy része. Előadták a „Kikapós férjek” című vígjátékot. A tiszta jövedelem a Munkás Otthon alapjára szolgált. Az előadás szereplői közül jók voltak Targulicza Anna, Borsi Julia, Vidák Rózi, Kun Erzsi, Szabó Margit, Kálmán Géza, Odepkó Rudolf, Pálkás Lajos, Huszka László, Kádár Mihály, Kenéz Sándor, Berliner Lajos, Vidák Ferenc Héger István. Az előadás után tánc következett, amely reggelig tartott.

IRODALOM ES MUVESZET.

A színház műsora:

Kedd: A házi tücsök, opera. B) bérlet.
Szerda: A házi tücsök, opera. C) bérlet.
Csütörtök: Ördög, vigjáték. C) bérlet.
Péntek: Karenin Anna, dráma. Bemutató előadás. A) bérlet.
Szombat: Karenin Anna, dráma. B) bérlet.

A házi tücsök.

(Opera 3 szakaszban. Szövegét Dickens elbeszélése után írta: Wilner. Magyarra fordította: Ábrányi Emil. Zenéjét szerző Goldmark Károly dr. Bemutató előadás.)

A kulturnépek ünnepnappá avatták Goldmark Károlynak, a legnagyobb élő zeneszerzőnek nyolcvanadik születésnapját. Csodálatos szellemi frissességben, alkotó erejének teljében érte meg a nagy zeneszerző ezt a patriárka kort és az Európaszerte kijutott ünnepségek meggyőzték a világot arról, hogy Goldmark Károly kobzáról még nem hangzott el az utolsó dal és a világ még mindig várhat a gyönyörűségek kiapadhatatlan forrásából üdítő cseppeket.

A nagy zeneszerzőt, aki nemcsak születésénél, hanem érzésénél fogva is a miénk, Magyarország legnagyobb élő büszkesége, Goldmark Károlyt jubileuma alkalmából ünnepelte a magyar királyi Opera is, Goldmark-eklust rendezve a nagy zeneköltő műveitől. Goldmark az öt jellemző szerény megadással tűrte ezt az ünnepelést, mely művészi nivó tekintetében semmiképen sem volt méltó Goldmarkhoz. Nivótlan, szomorú eredményű ünnepeltetés volt ez, melynél sokkal imponálóbb módon áldozott a nagy zeneszerző nimbuszának az aradi színház, mikor A házi tücsök előadásával jubilálta a nyolcvan éves Goldmarkot.

És ha tudomást szerez arról az előadásról a nagy zeneköltő, bizonyára különös öröm tölti el a szívét annak hallatára, hogy van egy magyar vidéki város, ahol kegyelet és művészi lelkesedés a legimpozitívabb módon mutatta be hódolatát a világhírű magyar szerzőnek. A magunk részéről hálás elismerést juttatunk ezért Szendrey Mihálynak, aki ezzel az előadással ismét díszit hozott az aradi színházra és az aradi publikum kulturigényeit fényes világításba helyezte.

Goldmarknak A házi tücsök-je a nagy mesternek egyik legbájosabb alkotása. Ellentétben például a Sába királynőjével, melyben a buja keleti melódiák nagy mesterét ismerjük meg Goldmarkban, ebben a művében a szimfonikus zene csodaszép gyöngyeit szórja pazar kézzel. A házi tücsök a szimfonikus zene klasszikus lakárnációjára, melyek szépséges és bűbajos álmódosításba ringatják az embert. Goldmark nagyságát legjobban jellemzi, hogy A házi tücsök ötlet nélküli szövege sem képes a csodaszép melódiák hatásán rontani és feledve minden egyebet, az ő hatalmas geniuszának hatása alatt állunk.

A nagyszerű zeneművet gondos előkészület után igazán szép előadásban mutatták be derék művészeink. Mikor a szereplők méltatását látjuk el, minden méltól eltekintve, az ambicióról és lelkességről a legnagyobb elismeréssel emlékezünk meg. Művészek, akik különböző szerepkörök töltene be, a nagy igényeket támasztó darabban teljes illuziót tudtak kelteni és jóval felül emelkedtek a középzszerűség nivóján. Különösen áll ez Wassák Vilámra, erre az illusztris művészre, aki büszkesége az aradi színháznak és ma este is egymaga már művészi nivót biztosított az ünnepi előadásnak. Gyönyörű hangja a partitúra minden szépségét diadalmasan vitte sikerre és újabb diadalt szerzett saját magának. Mellette a legkifogástalanabb művészi produkciót Polgár-

tól láttuk Tackleton szerepében. Játékban, énekben egyaránt elsőrangú volt. Dióssy elragadóan bájos házitücsök volt, megjelenésével, játékaival tündéri illuziót keltve. Zalay Margit kedves volt May szerepében, Cseh Ferenc ma énekelt igazán művészi kvalitásokat igénylő szerepben. Sajnos, csakis hangjának szépségében és annak nagy skálájában gyönyörködhattunk, énekművészet tekintetében mindennel adósunk maradt. Sok gyakorlat és sok tanulás után ezzel a hanggal Cseh Ferenc még nagy dolgokat produkálhat. Ladiszlav kifogástalan volt a portás szerepében.

A legnagyobb elismerést juttatjuk Tilger Árpádnak kiválóan gondos, fáradtságos, de nagyon eredményes művészi munkájáért, mellyel a nehéz operát betanította és vezényelte.

A közönség elismerő tapsai jó részben Tilgernek szóltak, akinek alkalmá volt azt a lámpák előtt is megköszönni. A zenekar bravurosán asszisztált az előadáshoz és a sikerből az énekkar is szép részt számíthat a maga javára. Végül, de nem utolsó sorban sok elismeréssel emlékszünk meg Kulcsárról, aki a rendezéssel végzett nehéz, de eredményeiben gyönyörű munkát. A nagyszerű előadást kedden megismétlik.

H. G.

* Első filharmóniai hangverseny. Vasárnap este nyitotta meg a kulturális missziót teljesítő filharmónikus társaság hangversenyeinek ezidei sorozatát. Ha a nagy sikereket elért filharmónikusok azt a célt tűzték ki maguk elé, hogy a klasszikus és modern zenét bemutatásuk a vidéki közönségnek, valamint a művészi, instrumentális hatásokat tegyék szembetűnővé a művelődni akaró zenei közönségnek, úgy ezt az első programjukat teljes sikerűnek nem nevezhetjük, mert az igazán nagybecsű Schubert C dur szimfónián kívül nagy, zeneirodalmi nivóju alkotást nem mutattak be. Erkel Ferencnek, a magyar zene kiváló apostolának a hozzáértők által gyöngének mondott művét, az „Ünnepi nyitány”-at hallottuk. Erkel jobban megtisztelték volna filharmónikusaink, ha az örökség Hunyadi nyitányt játszották volna inkább. Mindazonáltal jó összjáték és fegyelmezett előadás jellemezte a számot is. Kühne Bölcsődal-a és Esti pihenés-e zenei érték nélkül való művek a valóban nem értek meg egy filharmóniai társaság műsorára. Grossmann Lajos ismeretlen magyar zeneszerzőnek „Vajda szelleme” című operájából előadott csárdása minden nemzeti rythmus és érzés nélküli imitált magyar muzika. Ezekre kár volt a buzgó, nagy ambícióju, komoly törekvésű testületnek energiát pazarolni. Osztatlan művelőzetet nyújtott Schubert C-dur szimfóniájának precíz, összevágó és kitűnően színezett előadása. A klasszikus zenemű három tételét, főleg a scherzót, ügyes műnanszirozással játszották a filharmónikusok Zellner karnagy helyes felfogásában. Svendsen norvég rapszódiaja is nagy zenei élvezetet szerzett a zenei gurmandoknak. Az érdekes harmonizálás, mely az északi zeneszerzők műveit jellemzi, itt is megteszi a hatását. Szinte a hideg, ködös levegőt érezzük kiáradni e bájos, könnyed rythmika zenei poémából, melynek előadása igen sikerült volt. Ennél könnyebb zenedarabok előadására nincs is szükség, mert nem az a cél, hogy koncertszíni nyújtunk a zenét nem nagyon értő közönségnek, hanem, hogy ezeket is neveljük a komolyabb zeneművek megértésére és élvezetére. — Minden számnál gyönyörködünk a testület mindinkább fokozódó, egybevágó összjátékában, mely képessé teszi őket a legnehezebb műfajú zenei darabok ápolására és bemutatására. Zellner karmester abszolút precí-

zitással és eréllyel vezényelt. Robitsek pedig az egyik viola-szóót látta el művészi technikával. A szép aradi hölgyek, sajnos, ismét kálapban jelentek meg a hangverseny-teremben. Cs. M.

* Országos színházi műsor. A vidék nagyobb színházainak a heti műsora: Kolozsvár: Karenin Anna (háromszor). A muzikus leány. Dollár királyné. — Temesvár: A kard becsülete. Rip van Winkle. A balga szűz. Tronk báró. A hisz vulkán. Carlsen. Az iglói diákok. Az erdészleány. — Szeged: A kormánybiztos. Trobadur. Beullemans kisasszony. Amihez minden asszony ért. A muzikus leány. Vándor legény. — Nagyvárád: Beullemans kisasszony. Mikádó. Bőregér. Hajduk hadnagya. Luxemburg grófja. Az erdész leány. Az erdész leány. — Debrecen: Hajduk hadnagya. Csokonai. A kard becsülete. (Háromszor.) Svihákok. Liliom Klára. — Kassa: A muzikus leány. (Kétszer.) Luxemburg grófja. Ismerd meg magadat (kétszer). Az obsitos. Az eleven ördög. A kard becsülete. — Miskolc: A dollárkirályné. Cornevillei harangok. Az obsitos. A doktor ur. A muzikus leány. Az orvosok (kétszer). Balkáni hercegnő (háromszor). — Szabadka: Kormánybiztos. (Kétszer.) A muzikus leány. Luxemburg grófja. Az obsitos. Fanatica. Az erdészleány. — Kecskemét: Karenin Anna (háromszor). Svihákok. Nőemancipáció. Szép Heléna. Csituj szívem. Amor, a pénzügynök.

* A képkiallítás. Wolff Károly képkiallításáról a sajtó a legnagyobb dícséret és elismerés hangján szólt. A közönség nagy számban kereste fel a Weisz László szalonjában levő tárlatot és gyönyörűséggel szemlélte a valóban művészi értékű festményeket. Habár a tárlat csak két napja nyílt meg a közönség számára, már is több képvásárlás történt. Ez a legjobb dokumentuma annak, hogy a kiállított festmények elsőrendű művészi alkotások. Eddig a következők vettek festményeket: Andrényi Károly báró megvásárolta: „Jó hírek”, „Kályha mellett”, „Bözsike” és „Baba alszik” című képeket. Králsz Lajos dr. megvette „Kovácsműhely”, „Patakon át”, „Partszakadék” és „Aranyági részlet” vásznakat. Továbbá Varjassy Árpád birtokába vette a művész „Hulló felevelek” című renekművét.

* Irodalmi Szalon. A főváros szellemi életében már régóta nagy szerepet játszik az ország legnagyobb könyvtár-vállalata: az „Irodalmi Szalon” közönségek. Ez a vállalat a rendelkezésére álló óriási anyaggal kielégíti a közönség szellemi igényeit és négy nyelven a legújabb körű irodalmat tudja adni az olvasó publikumnak. Minden ami csak értékes a magyar, német, francia és angol irodalomban, megtalálható az „Irodalmi Szalonban”: a régi és modern litteratura, szépirodalmi és tudományos munkák és ez a rendkívüli nagy anyag folyton folyvást növekszik még. Az „Irodalmi Szalon” közönségek most elhatározták, hogy azt a kulturmunkát, amelyet a fővárosban oly nagy sikerrel végzett, kiterjeszti a vidékre is. A könyvtár postacsomagokban szállítja a könyveit vidékre, olyan olcsó előfizetési áron, hogy mindenki számára hozzáférhetővé teszi azt az óriási szellemi kincset, mely ebben a hatalmas könyvtárban letéve fekszik. De az Irodalmi Szalon nemcsak arra vállalkozott, hogy könyvekkel látja el a vidéki közönséget, hanem arra is, hogy irányítja az olvasás útján való művelődést. Az Irodalmi Szalon közönségek vezetője, Diner-Dénes József, a kitűnő író és aesthetikus a hozzáférhetőnek maga ad utbaigazítást és kíváncsira maga választja ki az olvasónivalót az Irodalmi Szalon előfizetőinek, ha pedig valami speciális tudományról van szó, akkor a főváros legelső szakembereinek az utbaigazítását használja föl. Az „Irodalmi Szalon” előadásokat rendez a főváros legelső íróinak és művészeinek közreműködésével. Abban az esetben, ha a vidék valamely városában megfelelő talajra találva az „Irodalmi Szalon” és elég előfizetője lesz, ezeket a felolvasásokat a vidéken is rendszere iteni fogja. Az előfizetési feltételek a lehető legelőnyösebbek. Egy kilós postacsomag ára (3—4 kötet könyvvel) havonként 3 korona, öt kilós postacsomagé (8—10 kötet könyvvel) havonként 5 korona. Betét nincs, a könyveket akár hányszor lehet cserélni. Az Irodalmi Szalon közönségek helyiségei: Budapest, V., Nádor-utca 20. sz. alatt vannak.

* Szumatra szigete, a világ paradicsomkertje kerül az Uránia új műsorán bemutatóra. Nincs a világnak, Haiti-szigetet kivéve, még egy olyan bájos helye, mint Szumatra-szigete, ahol a természet csodás bőkezűséggel pazarolta el legdrágább kincseit. Égbe nyúló pálmák, aloék és bambuszok között sétálnak örökös napsütésben a bennszülöttek és látva ezt a paradicsomi idillt, önkéntelenül is a bibliai emberpár gondolatán, boldog életére gondolunk. A csodaszép látvány mellett számtalan kedves pillanatot köszönhet a közönség az Uránia látványosságokban gazdag új műsorának, melyivel ma Magyarország egyetlen más hasonló vállalata sem dicsekedhet. 241

Ha a bíró pajtáskodik.

— Igazságszolgáltatás falun. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 14.

Abból az alkalomból, hogy Simon Ákos volt batonyai vezető járásbíróról a szegedi tárgyaláson kiderült, milyen pártosan intézte el az eléje kerülő ügyeket, — aszerint, barátja, vagy ellensége volt-e a pörösködő fél, — rendkívül érdekes esetet mondott el nekünk egy ismert, előke 6 aradi ügyvéd.

A megtörtént igazságszolgáltatási csodabogarát annak illusztrálására mondta el, hogy egyes kis községekben némelyik járásbíró (szerencsére nagyon kevesen vannak ilyenek) a barátság kedvéért a szabálytalanságok egész sorozatát elköveti. A figyelemre méltó eset, a melyről Mikszáth egész regényt írhatott volna, az ügyvéd előadásában itt következik:

— Néhány évvel ezelőtt az irodámban dolgozott Schuster Ödön dr., kiváló aradi ügyvédjelölt, akit egyszer Hunyadmegye egyik kis községébe foglaltatás céljából küldtem ki. Egy aradi, azóta elhunyt borkereskedő hatszáz korona értékű bort adott el a szóban levő kis hunyadmegyei községbeli zárdá főnökének, X. páternek. A páter hosszas sürgetés után se fizetett, a borkereskedő megbízásából én bepöröltem a minthogy semmi áron sem akart fizetni, hát elküldöttem Schuster dr. jelöltemet, hogy foglalja le a zárdában a páter ingó-bingó vagyonát. Schuster dr. jelentkezett a községbeli járásbírónál, aki a legjobb barátja volt a páternek s akinek társaságában a pörös bort elfogyasztotta. Az ügyvédjelölt kérte a bírót, hozza meg a végzést, amelynek alapján a foglaltatás megtörténhetik.

— Most más dolgom van, — mondta ridegen a bíró.

— De ez az ügy sürgős, — felelte az ügyvédjelölt.

— Nekem nem sürgős. Ne tessék zavarni. A jelölt látta, hogy kéréssel semmire sem mehet. Bement a szomszéd szobába és a jegyző asztalán panaszos sürgőnyt fogalmazott az igazságügyminiszter címére. A jegyző meghallotta ezt, s rögtön, ijedten újságolta a bírónak:

— Ez az ur sürgöny-feljelentést tesz az igazságügyminiszternek.

A bíró meghökkent s nyomban kiállította a végzést, amelynek alapján a foglaltatás megtörténhetik. Igen ám, de akkorra meg már a végrehajtó eltűnt. (Ugyanis a végrehajtó szintén jó cimborája volt a páternek s tudta azt, hogy nélküle a foglaltatás nem mehet végbe, hát egyszerűen elbujt.) Az ügyvédjelölt a lakásán kereszte a végrehajtót, de az ügybe beavatott felesége ridegen elutasította:

— Az uram vidéken van, csak három nap múlva jön haza.

Schuster dr. visszament a járásbíróhoz és arra kérte, rendelje ki a bíróság egyik segéd-

hivatalnokát a végrehajtó helyetteséül. Minthogy a szabályok ezt megengedik, s minthogy a bíró már jól megpuhult, tehát készséggel eleget tett a kérésnek. Már megindult az ügyvédjelölt a pótvégrehajtóval a zárdá felé, amikor — talán a föld alól, — előbujt az igazi végrehajtó.

— Hát ön már hazajött három napos újáról?

— A feleségem véletlenül félrevezette az ügyvédjelölt urat, — mondta a végrehajtó — aki azért látta jobbnak a hirtelen való megjelenést, mert nem volt szíve a végrehajtási díjat átengedni a pótvégrehajtónak.

Szerencsésen eljutottak a zárdához, ahol újabb nehézség gördült eléjük, egy hórihorgas segédlelkész személyében. Keresztet tartott a kezében és kenetteljes hangon szónokolta:

— Vissza, szentségtörő, nem látod, hogy ez szent hely? Ide nem szabad foglalni jönni.

— Ugy van, — mondta a végrehajtó — a zárdában tilos a foglalás.

Főlörai törvénytárgyalás után az ügyvédjelölt kijelentette, hogy ő csak a pinceben akar foglalni, mert hiszen a bornak semmi köze a szentséghez. Erre a segédpáter beengedte őket a zárdá-udvarra. Ott újabb meglepetés következett. Előjük toppant a zárdá jogtanácsosa, egy helybeli ügyvéd, aki tiltakozott a pincebeli foglalás ellen is. Alkonyatig tartott a szegény Schuster-fiu küzdelme, amely csaknem tettelegességgé fajult. A véletlen azonban segítségére jött. Alkonyattal szokták tudvalegőleg a házi jószágokat a mezőről hazahajtani. A nagy harcot egyszerre vidám disznórőfögés zavarta meg: a páter tizenhat darab hizott sertése rontott be az udvarra, szinte mondhatni egyenesen a végrehajtó karjai közé.

— Minthogy az urak nem engednek a pincebe, — mondta az ügyvédjelölt, — hát följáratom a disznókat. Kérem végrehajtó ur, írja fel őket.

A foglalás tehát mégis sikerrel járt s a borkereskedő megkapta a pénzét.

TANÜGY.

(—) A munkásgimnázium megnyitása. A Kölcsey-egyesület által fenntartott és a Társadalomtudományi Egyesület által támogatott munkásgimnáziumban kedden, a hó 15-én este 8 órakor lesz a megnyitó ünnepély az Aradvárosi Felső Ker. Iskola dísztermében. Az előadások tárgya lesz a magyar fogalmazás, földrajz és természettudomány. Később ezekhez más tárgyak fognak járni: alkotmánytan, egészségügy, számtan és társadalmi tudomány. Tekintettel az előadott tárgyak fontosságára, felhívjuk Arad ipari és kereskedelmi munkásait, hogy minél nagyobb számban iratkozzanak be. Az előadások látogatása díjmentes. Az igazgatóság.

(—) Aradvárosi községi iskolaszéke november 17-én, csütörtök délután 4 órakor a városház emeleti kitermében ülést tart. A tanácskozás tárgyai: A polgári leányiskola által megüresedett énektanítónői állásnak választás útján való betöltése. A jogügyi bizottság véleményes jelentése a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak Balla Frigyes polg. iskolai rajztanító alkalmaztatása tárgyában kelt rendeletével szemben.

(—) A gáji elemi iskolák bezáratása. Tisch Mór dr. főorvos előterjesztésére Varjassy Lajos polgármester elrendelte a gáji összes elemi iskolák és ovodák bezáratását bizonytalan időpontig. A főorvos jelentése szerint a külvárosban oly nagy méreteket ölt a diftériás járvány, hogy alig van udvar, melyben ne lenne beteg gyermek. Az előadások holnapról kezdve szünetelnek.

HIREK.

Viktor Napoleon és Klementina esküvője.

— Támadás a hercegi pár ellen. —

Távirati tudósítás.

Arad, november 14.

Két fejedelmi sarj évtizedes szerelmi regénye nyert ma egy kis olasz faluban befejezést. Ma esküdött örök hűséget Klementina belga hercegisasszony Viktor Napoleon hercegnek Moncalieri, Torinó mellett fekvő olasz helységben. Torinóból indult el a násznép, ott volt a belga királyi család és a vőlegény s rokonsága. Most már végleg elhatározták, hogy előbb a polgári házasságot fogják megtartani. A moncalieri-i polgármester fogja összeadni a már nem nagyon fiatal párt, azután következik az egyházi esküvő, amelyet Masero püspök a pápa engedélyével fog végezni. Az esküvőnél azt a kelyhet használgák, amelyet Viktor Napoleon öse, a vesztáliai uralkodó adományozott a pápának.

Brüsszelből jelentik: Ma volt Napoleon Viktor herceg esküvője Klementina belga hercegnővel. Az esketés közben a pontifikáló püspök a pápának egy sajátkezűleg írott levelét nyújtotta át a hercegnek; a levél tartalma titokban maradt. Ugy látszik a pápa ismételt szemrehányást tesz Napoleon Viktornak házassága miatt, amelybe ő soha nem egyezett bele. A polgári esketést maga a polgármester végezte. A szertartásokon Margit özvegy olasz királyné is jelen volt.

Az esküvő alkalmából egy brüsszeli előkelő szabadalmú lap erős támadást intézett a hercegnő ellen, mert az a hír terjedt el, hogy ő Brüsszelben királyi udvartartást akar tartani. A lap azt a megjegyzést fűzi cikkéhez, hogy ez olyan interveiókhoz vezetne, amely egyáltalán nem lenne kellemes az új házaspárnak. Egy másik lap beszélgetést folytatott a herceggel, aki kijelentette, hogy demokrata, nem szereti a konpiottokat, s nyugodtan várja, amíg egy plebiszcitum visszaadja neki a császári trónt.

— A király a drágaságról. Bécsből jelentik: A király a szombati udvari ebéden több delegátussal beszélgetett a drágaságról s azokról az intézkedésekről, amelyek alkalmasak lennének a drágaság enyhítésére. A király az egyik delegátushoz így szólt: Nagyon szomorú dolog, hogy a drágaság egyre fokozódik; tudom, hogy a nép emiatt nagyon szenved és nagyon sajnálom, hogy még nem tudtak módot találni, hogy a drágaságot enyhítsék s ellene sikeresen harcoljanak. A király több képviselőtől tudakozódott afelől, hogy az egyes vidékeket hogyan látják el hussal.

— A miniszterelnök a királynál. Bécsből jelentik: Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma délután három órakor kihallgatáson volt a királynál.

Bécsből jelentik: A miniszterelnök kihallgatása egy óráig tartott. Hivatalosan azt jelentik, hogy a képviselőház legközelebbi munkaságáról tett jelentést Khuen gróf. Más forrásból arról értesülünk, hogy a horvát eseményeket és a delegáció ülésezéseit is tárgyalta a király.

— Bárói rangra emelt publicista. Bécsből jelentik: A király a külügyminisztérium volt osztályfőnökének, az irodalmi osztály vezetőjének, Jettel dr.-nak a bárói rangot adományozta.

— Az irodalmi Nobel díjadományozása. Stockholmból jelentik: A tudományos akadémia ma döntött az irodalmi Nobel díjról, s azt Heyse Pál ismert német költőnek adta.

— Városi képviselő-jelöltek. A függetlenségi párt végrehajtó-bizottsága tegnap ülést tartott, amelyen megtörtént a városatyaválasztásokra szóló hivatalos jelölés. A két párt hivatalos jelöltjeinek végleges listája a következő: A munkapárt hivatalos jelöltjei: I. kerület: Adler Andor, Kohn S. N., Leopold Zsigmond, Nemess Zsigmond dr., Pálmai Lajos dr., Ring Géza, Rosenberg Miksa dr., Steinhardt Mór dr., Tolnai János dr., Varjassy Árpád. — II. kerület: Almási T. Pál, Dobiaschi József, Frick József, Glück Károly, Ottenberg Tivadar, Párecz Béla dr., Reinhardt Gyula, id. Szalay Károly, Szél Ernő. — III. kerület: Cziráky Márton, Múlek Lajos dr., Nachtsattel Ödön, Neulinger Béla acsev. főtisztviselő, Oravetz Miklós, Ollár Juszti, Raicu Lukács, Ring Béla dr., Varjassy Lajos dr. — IV. kerület: Domonkos Lajos, Dörner János, Fényes Kálmán (fűtőházi főnök), Fuchs Ignác, Kabdebó János dr., Krenner Zoltán dr., Raicu Demeter, Szabó Zoltán, Szalay Károly dr., Zerkovitz Rudolf. A függetlenségi párt hivatalos jelöltjei ezek: I. kerület: Somló Armin dr., Sugár Jenő dr., Fránkl József, ifj. Müller József, Balogh Dávid, Dáni János, Vojtek Alajos, Tesits Sándor, Schmidt János dr., Schwarzbacher Manó. — II. kerület: Magyar Ferenc, Sebesy Ferenc, Hoffmann Antal, Maresch Gyula, Hönig Ottó, Lakatos Ottó, Szántay Lajos, Priegl István dr. — III. kerület: Avarffy Imre dr., Csécsi Imre, Meisztróvics János, Probst Mihály, Szántay Béla, Nikolics Sándor, Steigerwald Alajos, Salfi György, Raicu Izsa. — IV. kerület: Barabás Béla dr., Kabdebó János dr., Benkő Gyula, Gál Pál, Sármezei Endre, Hunyadi József, Domonkos Lajos, Nauland Bernát, Szabmáry István, Schneider József.

Az Aradi Autonom Katolikus Körben tegnap megalakult az Aradvárosi Polgári Párt, amely szintén készítette jelölő listát. Az új párt jelölő listáját, a melyről az első pillanban látható a felekezeti jelleg, kuriózumképpen itt közöljük: I. kerületben: Ifj. Müller József gyáros, Dáni János nyug. vasuti mérnök, Vojtek Alajos droguista, Mezei Andor takarékpénztári igazgató, Szél Ernő postafőnök, Szalay Károly ügyvédi kamarai elnök, Balogh David kályhás, Tesits Sándor vendéglős, Varjassy Árpád tanfelügyelő, Ring Géza takarékpénztári elnök. II. kerületben: Maresch Gyula kereskedő, Hoffmann Antal, Vizer Lajos ügyvéd, Lakatos Ottó dr. minorita rendfőnök, Priegl István dr. ügyvéd, Schmidt Gyula államvasuti felügyelő, Magyar Ferenc gyáros, Hönig Ottó, Sebesy Ferenc iparosok. — III. kerületben: Múlek Lajos dr. közjegyző, Avarffy Imre dr. orvos, Nikolics Sándor gazdász, ifj. Bogdan Károly acsev. tisztviselő, Probst Mihály építész, Steigerwald Alajos gyáros, Szántay Béla gazdász, Meisztróvics János kereskedő. IV. kerületben: Barabás Béla dr., Kabdebó János dr. orvos, Farkas Ernő államvasuti felügyelő, Nauland Bernát takarékpénztári igazgató, Bajthay Mihály dr. járásgazgatósági tisztviselő, Lengyel Gyula ügyvéd, Sármezei Endre csanádi vasuti igazgató, Dörner János gyáros, Domonkos Lajos háztulajdonos, Homonnay Nándor államásfőnök.

— A cár elutazása. Frankfurtból jelentik, hogy a cár ma hat hetit tartózkodás után elhagyta Németországot. Szívélyes búcsút vet a vasuti állomáson megjelent notabilitásoktól. Feltűnt, hogy a cár vonata csak ötven kilométeres sebességgel haladt át Németországon.

— Meghívó. A II. kerületi aradi nemzeti munkapárt választott elnöke 15-én, kedden este fél 9 órakor a párt helyiségében (régi Lloyd) tea estélyivel egybekötött ülést tartva tisztelettel meghívja az elnökség.

— A verseci főispán ebédje. Dániel Tibor báró főispán holnap, kedden ebédet ad, melyre Versec város közigazgatási bizottságának tagjai hivatalosak.

— Az aradi kereskedelmi és iparkamara paktai és pécskai tagjai. Tegnap választották meg Pécskán és Pankotán az aradi kereskedelmi és iparkamara ottani tagjait. Pankotán a következőket választották meg: Barna Lajos, Dusek Kálmán, Fekete Gyula kereskedők, — Nagy Sándor, Dusek János, Schillinger Antal iparosok. — Pécskán Hunyár Algernon szolgabíró elnökséggel nagy érdeklődés mellett történt meg a választás, amelyen 40 község iparosi és kereskedői szavaztak le. Ismét megválasztották Dózsa Dzsó és Éllás Simon kereskedőket, — Garlati János és Harsányi Márton iparosokat.

— Új orvos. Adler Imre dr. a gyermekbetegségek szakorvosa (specialista) gyakornokát Eötvös-utca 10. sz. alatt megkezdte.

— Ünnepeit aradi urinő. Ma délután szép finomságot rendezett az Aradi Polgári Jótékony Nőgyűlés választmánya özvegy Hudetz Ferencné tiszteletére abból az alkalomból, hogy nemrég kézbesítette neki Urbán Iván főispán a koronás arany érdemkeresztet, amelyet a jótékonyterén való nemes munkásságáért kapott. A választmányi tagok özvegy Purgly Lajosné fővédasszony lakásán gyűltek össze, ahol természetesen megjelent az ünnepeit urinő is, akihez Lőcs Rezső titkár szép beszédet intézett, hangzatosulva, hogy egész emberöltőt, félszázadot a jótékony szolgálatában önzetlen munkássággal töltött el. Az ő életét összefoglalva a Polgári Jótékony Nőgyűlés határozottan működésével, mert özvegy Hudetz-nél faradhatatlanabb tagja alig volt ennek a nagy multu egyesületnek. Az agg urinő könyek között mondott köszönetet az intim, szinte családi jellegű ünnepelésért, amely — úgy mond — felfedhetlen marad előtt: élete végéig.

— Temetés. Ma délután fél tizenegy órakor helyezték örök nyugalomra özvegy Bing Bernátné született Löwenbach Juliat a Deák Ferenc-utca 30. számú gyászházba. A temetésen Arad előkelő társadalmának számos kiválósága jelent meg. A végítésségen Vágvögyi Lajos dr. fraktki vezette az egyházi szertartást és tartalmaz, mellesleg azaz a család esetet az elhunyt urinő egyéni kiválóságait.

— A szigoru püspök. Bocsból jelentik: Ma ideérkezett Richter János országgyűlési képviselő, akinek udvartestvére Parvy püspök meghagyta, hogy vasárnap kelet parókia és mandátum között. A képviselő elpanaszolta Khuen Héderváry gróf miniszterelnöknek, hogy tegnap szigoru utasítást kapott a püspöktől, hogy azonnali halgja el a plebániát, noha ő december 15-éig kért halasztást. Tette ezt két okból: részint, hogy híveit előkészítse a változásra, másrészt pedig, hogy magával tehetetlen édesapját, akit eddig is eltartott, biztosítsa még hátralevő napjaira.

— Házasság. Vadász Jenő honvédhuszár főhadnagy és a 14-én tartotta esküvőjét técsai Szacsavay Alice urleánnyal, özvegy técsai Szacsavay Béla-né szül. gróf Kölcsey Ágnes leányával Sulingyán.

— Elhalasztott orvosválasztás. Az orvosstrájk után való új meggyezés érdekében most fog megtörténni az aradi munkásbiztosító pénztár orvosaira nézve a választás, hivatalos nyelven a besorozás. Ugy volt, hogy a munkásbiztosító pénztár mai elnöke azaz azaz megválasztás. Az éles napirendjeiről azonban levetették ezt a kérdést, mert szükségessé vált, hogy bizottság tárgyalja le először az orvosok szolgálati, fegyelmi és illetmény szabályait. Így a választás csak a jövő héten történhetik meg.

— Kétezer koronás hegadi ellopása. Az aradi fi harmónikusok tegnapi nagy sikerű hangversenye igen szomorú akkorddal végződött, hogy az eseményhez illő hangnordozással fejezzük ki magunkat. Az akkord nagyon szomorú, noha éppen az a hangszer hiányzik, amely nagyon is szükséges egy szabályszerű akkordhoz. A hangszert tudniillik ellopták. A fi harmónikusok, mint minden hangverseny után, tegnap este is vacsorára gyűltek össze a Fehér Kereszt teliárjában. Míg derült hangulatban telt az idő, valami nagy műbát szemt vetett Holtzer József kétezer koronás Straduváriusra és — lehet, hogy csak a ritka mestermunka iránti elcsodálhatatlan vágyódásból — elemelte. A rendőrségnek ma tudomására adtak a kincset érő szerszám eltűnését és a rögtön megindított nyomozás már félig eredményre is vezetett, melyet azonban egyelőre titok alatt tartanak.

— Zombar kolera-fészek. Zomborból jelentik: A város belterületén eddig négy kolera-gyanus halálest fordult elő. A negyedik halott Viszálykovits Miláné 60 éves asszony volt, akinek faja és 2 gyermeke kolera-gyanus tünetek között megbetegedtek, s a két gyermek ma már haldoklik is. A város zár alatt van, a vásárt betiltották, az ujoncok és pórtartalékosok bevonulását felfüggesztették. A hatóság plakátokon hívja fel a lakosságot, hogy ne csoportosuljon és mértékletes életet éljen. Az utasokat az állomáson dezinficiálják. Zomborban nyoma a kolera-gyanus megbetegedések száma. Mantics Zókát, aki a szálláson kolera-gyanus körülmények között megbetegedett s nem akart kórházba menni, karháalommal odaszállították. Rmánpécskán Magdu Anna 67 éves román asszony kolera-gyanus tünetek között meghalt.

— Eljegyzés. Drucker Simoa gurahonci kereskedő eljegyezte özvegy Klein Márkné bájos leányát, Margitot, Józsahegyen. (Minden körön értesítés helyett.)

Tóth Béla tegnap tartotta eljegyzőét Heres Valéria kisasszonnyal Aradon.

— Kell Manó cég ajánlja csipke és szallag különlegességeit. Telefon szám 673. 652

— Harc a drágaság ellen. Az aradi szociáldemokrata párt vasárnap délután négyülést tartott a ligetben a drágaság ellen. Délután három órakor a Szabadság téren gyűlekeztek a párt tagjai és innen vonultak a gyűlés színhelyére Pontban három órakor indult meg a több száz főből álló menet, amelynek elején egy „Éljen az általános egyenlő és titkos választójog” felirású táblát vittek. Rendben vonultak végig a városban. Menet közben azonban elkecseregett kiáltások hangzottak az általános drágaság miatt. A hatalmas néptömeg négy óratájban ért ki a gyűlés színhelyére a városligetbe. A gyűlés elnöke Buday Gyula, a jegyzője pedig Vadász Ármánd dr. volt. Az előszónok a központ kiküldöttje, Cizmadi Sándor volt. Rámutatott a mai drágaság okaira. A munkásság jövedelme az utóbbi időben alig emelkedett tizenöt százalékkal, míg a megélhetés ma hatvan-hetven százalékkal nehezebb, mint azelőtt. A gyűlés másik szónoka az alföldi szociáldemokrata párt titkára, Jósák Kálmán volt.

— Halálozás. Rutkai Fülöp fényképész életének 67-ik évében elhunyt. Földi maradványait kedden, 15-én délelőtt 10 órakor fogják Tokoly Inre (Halász) utca 20. szám alatti gyászházba örök nyugalomra helyezni.

— Kitiltott l.p. Budapestről jelentik: A Bukarestben megjelenő Foaia-Astra hetilaptól a belügyminiszter igazgató tartalma miatt a postai szállítás jogát megvonta.

— Orvosok és pénztár harca. Gyuláról jelentik: A munkásbiztosító pénztárnak ország-szerint indított azon törekvése, hogy a pénztárral eddig szerződéses viszonyban álló orvosokat eskü és külön szolgálati szabályzat mellett működő tisztviselővé tegye, Gyulán nem vezetett sikerre, mert a gyulai pénztár orvosainak legnagyobb része egyúttal hatósági orvos gyanánt is működik. Ezáltal előtérbe került a tisztviselői állások összeférhetlenségének kérdése, amelynek sürgős kimondása céljából az országos orvosszövetség békésmegyei fiókja terjedelmes és részletes felterjesztésben Békésvármegye alispánjához kérelmet terjesztett be, amelyben az orvosszövetség annak kimondását kéri, hogy a hatósági orvos munkásbiztosító vagy betegségélyező tisztviselő- orvos nem lehet. Az alispán felterjesztést intézett a belügyminiszterhez, amelyben annak intézkedését kéri, hogy a pénztár és az orvosok között lévő elintézetlen kérdés a közérdek javára minél előbb helyes megoldást nyerjen és hogy a régi szerződéses viszony továbbra is fentartassék. A gyulai pénztár, miután az orvosokkal egyezség nem jött létre és október elseje óta csak a rendes magándíjazás mellett kezelik az orvosok a pénztár betegeit, a vármegye területén 14 orvosi állás betöltésére pályázatot hirdetett nov. 25-iki lejáratú. A pályázók közül három orvos Gyulán már le is telepedett és f. hó 12-én meg is kezdte a pénztári betegek kezelését. A vármegye orvosi kara ezeket bojkottálta és kimondotta, hogy olyan betegeket, akiknél előbb ezek a pénztári orvosok voltak, semmi szín alatt nem kezelnek.

— Halál a lakodalmon. Szomorú végű lakodalom volt tegnap Nadabon. Nagy vigasság volt a menyasszony házába és már várták a kocsit, mely a menyasszonyt a vélegény házához Székudvarra vigye. Székudvarról öt-en indultak kocsival a nadabi lakodalomhoz. Kriszta Flóra és Mladin György is a menyasszonyhoz között volt. Nadab községbe érve bevett szokás szerint lövöldözni kezdtek és Kriszta Flóra is lövésre emelte pisztolyát, mely azonban idő előtt hirtelen elsült és a golyó a vele szemben ülő Mladin Györgyöt fején találta. A megrémült lakodalmások azonnal visszafordultak Székudvarra, de Mladin még útközben meghalt. Holttestének feboncolása végett ma bizottság szállt ki Aradról a helyszínére és megindult a nyomozás is ottan az irányban, hogy nem forog-e fenn szándékosság a duhaj lövöldözéséről.

— Köszönetnyilvánítások. Bold. özv. Bing Barnátné ravatalára szent koszorúk megváltására a következő kegyelmes adományok érkeztek: Bing Vilmos 50 K., Tólnai János dr. és neje 20 K., végvári Neuman Dániel és neje 40 K., Groszmann Emil dr. és neje 20 K., özv. Schulhof Károlyné 10 K., Scheer Ernő dr. és neje (Budapest) 10 korona, Wallfisch Ármán és neje 15 K., az izr. nőegyletnek; Révész Adolf és neje 20 K., Tenner József és neje 15 K., Lustig Ármán és neje 15 K., az izr. népkonyhának, továbbá Bing Emil 100 koronát szegény özvegy asszonyok közötti azonnali kiosztásra az izr. nőegyletnek. — Domány József üzletének 50 éves fennállása alkalmából 50 koronát juttatott adományképen az aradi izr. nőegyletnek. E nemeszívű adományokért benső köszönetét fejezi ki: az elnökség. Domány József bornagykereskedő üzlete átvételének ötvenéves fennállása alkalmából 50 koronát az Aradi kereskedelmi testület eljaira adományozott. A nemeslelkű adományért halás köszönetet mond Tedeschi Viktor, az Aradi kereskedelmi testület elnöke.

— Tűz egy bécsi mulatóhelyen. Bécsből jelentik: Ma a késő esti órákban a Lunaparkban tűz ütött ki a három ház leégett. Dacára a késői időnek, óriási tömeg ment ki a tűz színhelyére, úgy, hogy a rendőrségnek az odavezető utakat el kellett zárnia.

— Börtönre ítélt katonaszabadító. Temeváról jelentik: A törvényszék ma tartott főtárgyalásán Horang Salamont nyolc rendbeli katonaszabadítási csalás bűntettében bűnösnek mondta ki és ezért két évi börtönre ítélte. Egyben a törvényszék Horang Salamont, aki az ítélet ellen fellebbezéssel élt, szabadlábra helyezte. Ez ellen a királyi ügyész felfolyamodást jelentett be.

— Többek kérdészködésére szívesen hozzuk az érdeklődők tudomására, hogy a „Vita” forrás Vármegyében Sósuton van. A „Vita” pedig latin szó és magyarul „élet”-et jelent. Nevezett gyógyvizet különben gyónor, hólyag és vesebajoknál mint kitűnő gyógyszer Európá-szerint ismeretes.

— Halállal végződő játék. Makóról jelentik: Párneki Antal csanádpaletai 15 éves fiút tegnap a tanyákon agyonlőve találták. A nyomozás kiderítette, hogy Solymoczki István 16 éves szomszédfiával párbajozott játszottak. Szüleik revolvert elvitték és ott úgy párbajoztak, mint ahogy hallották a párbajt beszélői. Négyyszer váltottak golyót és Solymoczki szíven találta Párnekit, aki rögtön meghalt. Solymoczkit gyermekbíróság elé állítják.

— Kintzler Zoltán chronometter órák és ékszerész, a m. kir. állami vasutak órák üzletét Arad, Bors Bani tér 8. sz. alá helyezte át, mely körülményre felhívjuk olvasó az közönség figyelmét. 4235

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban november hó 14-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: Született: Battai József géplakatosnak Sándor nevű fia. Czimmer Miklós önálló fodrásznak Katalin nevű leánya. Schauer Sándor sütősegédnek Sándor nevű fia. Meghalt: Argyeán Gábor 3 éves fia. Szokodran János 57 éves napszámos. Házasságot kötöttek: Ágoston Ágoston cipész. Batori Katalinnal, Borbás Henrik pincér Ágoston Katalinnal, Valbozi Ferenc cipész Poszt Annával. Képes János napszámos Gyurko Annával. Kovács János kovácsmester Kri-szta Mártával.

— Csak az az asszony igazán szép, kinek üde, rózsás bőre van. A bőr virágoz, rózsás színe, az életkedv és egészséges tükrö. Ki vérért tisztán akarja tartani, bőrét pedig üdvé tenni, az állandóan szedje a Scott-féle Emulsiót, mely csukamájolajból, méz és náron hipofoszfátok hozzáadásával készül. Nézzük a kedves kicsinyek rózsás arcocakját, amelyet előszörban a Scott-féle Emulsiónak köszönhetnek. Amint a Scott-féle Emulsió kicsinyeket virágzásához segíti, úgy, — rendszeres szedés esetén — felnőttek vérért is üdvé tje és arcukra rózsás színt varázsol.

— Az átutazók figyelmét tisztelettel felhívjuk arra a körülményre, hogy az Aradi Közlöny vasúti állomásnál nem a csomagszállító részvény társaság alkalmazottjánál, hanem lapunk külön megbízottjánál kapandó az állomás előtti téren.

Nyomatványok beszerzésénél kérjük forduljon lapunk nyomdájához, hol igen méltányos áron, minőségi kivitelű nyomtatványokat készítenek. Nyomdánk olyan modernül van berendezve, ahol bármely igényeket is ki tudunk elégíteni. Készítenek névjegyeket, levélpapírokat, berítékeket, számlákat, gyászjelentéseket, bármilyen kereskedelmi és ipari nyomtatványokat, könyveket, műveket a leggyorsabbá a legolcsóbbá. Kérjük szükséglet esetén hozzánk bizalommal fordulni.

— Francia illatok legbiztonságos készítésére — háziilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 276

KIVÁLÓ BŐR- és HIRYMEGOSZÓDÓ
SALVATOR
vese- és hólyagbajoknál, köszvények, csukorbetegségnél, vörhenyknél és káros bántalmaknál kitűnő hatás.
Természetes vasmentes ásványvíz.
Kapható ártárgyboltokban és gyógyszertárakban.
SCHULTES ÁGOST

Az Emulsió vételénél a SCOTT-féle eljárás védjegyét — a halászt — körükben győzelmebe venni. Utánzatoktól óvjunk!

Ango kóros,

gyöngye, csenevész-e az? Ön gyermeke? Adjon neki SCOTT-féle Emulsiót és szemlátomást gyarapszik majd a kicsike! Cson-tocskái ki fognak egyenesedni és kemény hus fedi azokat. A gyermek épp úgy ugrándozik majd, mint a többi. A legtisztább és leghatékonyabb alkatrészek, amelyeket a páratlan SCOTT-féle eljárás tesz kelle-mes ízűvé és könnyen emész-tetővé, magyarázzák meg a

SCOTT-féle Emulsió

sikeres hatását angolkóros gyermekeknél az utolsó harmincegy év alatt. Edes, tejszínhabszerű íze miatt szeretik a kicsinyek a SCOTT-féle Emulsiót, mely sokkal célravezetőbb, mint a közönséges csukamájolaj. Egy eredeti üveg ára 2 K, 50 f. Kapható minden gyógyszerárban. 6667

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEVEDÉS.

Legelő a Csálában.

— 117 hold átengedése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 14.

A földmivelésügyi miniszter megbízásából Bartók József államtitkár ma arról értesítette Varjassy Lajos polgármestert, hogy bajlandó a csálai erdőben 117 hatasztrális holdnyi területet legelő eljaira évente 50 korona holdankénti bér fizetése mellett átengedni.

A kijelölt földterület — 15 hold kivételével — irány föld, legelőnek két év múlva lesz használható.

Szombaton a földmivelésügyi miniszteriumban folytatott tanácskozáson állapodott meg Bartók államtitkár Varjassy Lajos polgármesterrel a legelő átengedéséről és a földmivelésügyi kormány igen sok jóakaratot tanúsított az aradi állattenyésztők érdekei iránt. Azor a földek, melyeket a miniszter átenged, most is bérbe vannak adva és pedig jóval magasabb áron, mint a meenyiért a város kapja meg. Az más kérdés, hogy a város milyen módon tudja majd ugy felhasználni a legelőt, hogy a gazdaság is ki legyenek elégítve és a közterhek se szaporodjanak általa.

„Készülék állattenyésztés és takarmánytermelés céljaira hajlandó vagyok — írja a miniszter — a város részére a csálai erdő ondnokság által 139. és 139b jelzésű, együttesen 4970 kat. hold terjedelmű részt az abban lévő egy hold bérbeadásra, továbbá a 136., 137. és 138. sz. erdőrészekből 52—42 kat. holdat a véül a csálai kereskedelmi parkerdőből 15 kat. holdat 12 évi használatra bérbe adni azzal a kikötéssel, hogy esztendőse karosítások megakadályozása végett köteles lesz a város a bérbeadandó területnek az erdőtisztítási és állattenyésztési célokkal érintkező szélét, valamint a parkerdőből a városnak bérbeadandó rész déli határát a határ menti birtok határáig terjedőleg alkalmas kerítéssel a saját költségén el-látni. A bérbeadandó erdősi lakot és mellék épületeit köteles lesz a város jókarban tartani és tűzkár ellen a kincstár javára biztosítani. Köteles lesz továbbá a város a bérbeadandó területnek az aradi legevel határos szélén végighúzódó határsávot a saját költségén jókarban tartani. Az évi bérbeadásért a évenként ötven koronában állapított meg; a használat felévenként utólagos részletekben lesz fizetendő.

A gaják kivételével az összes állattartó gazdaságokat és a városra hivatott össze a gazdasági szék megbízásából Lőcs Rózsó gazdasági tanácsnok, hogy velük a felajánlott földterület felhasználását illetőleg tárgyaljon és a

Pénzt

3154

jelzálog, amortisatio és váltó
fedezetre földbirtokra és vá-
rosi bérházakra legelőnyö-
* * sebben közvetít * *

Szücs F. Vilmos
Aradon, Karolina-utca 8. sz.
saját ház a hírközpont mellett.

megállapodások után a miniszternek feleletet adhasson a törvényhatóság.

Kétféle megoldást fog a tanács a gazdák elé terjeszteni és tőlük függ, vajjon melyiket fogadják el. Mint említettük, az átengedendő terület legnagyobb része irtvány és csak két év múlva lesz legelő. Ha tehát a gazdáknak elég lesz egyelőre az a 15 hold, mely a parkerdőben van és legeltetőnek van szánva, akkor a város a többit a saját igáival felszántja, fémaggal és lucernával bevetteti. Körülbelül tizenkétezer korona haszonbért azonban fizetnie kell két éven át, anélkül, hogy a legelőt használja. Lehetséges, hogy a miniszter erre a két évre elengedi a bért. De ez nem bizonyos. Ha nem, akkor ezt az összeget fel kell venni a költségvetésbe és az egész közönséget terbeli, mert pótdoból lesz fizetendő.

Ha pedig a gazdák azonnal használatba akarják venni, akkor felosztják a területet 5-600 négyszögölnyi parcellákra és a város önköltségen adja bérbe a gazdáknak, de kizárólag takarmánytermelésre, hogy ezzel pótolhassák a legelőhiányt.

Megemlítjük, hogy olyan felfogást is hallottunk, mely szerint a miniszter igen súlyos árat szab a földterületért, olyannyira súlyosat, hogy a város önköltségen juttathatna legelőt a gazdáknak, ha a saját földjéből használna ki egy részt és átalakítaná. Van igen sok városi bérlet, melyért nem lehet 50 koronát elérni és legelőnek mégis alkalmas lenne.

Ezzel a felfogással szemben nem lehet szem elől téveszteni azt, hogy a családi földek a birka legelő közvetlen szomszédságában vannak, ami nehéz súlyu állatok tenyésztésénél igen fontos körülmény, míg a városi földekről ugyanez nem mondható el.

— Iparosok a pótvásár ellen. Az aradi iparosok és kereskedők tegnap Ekes Ármán elnöklésével gyűlést tartottak az ipartestület nagyszabású ülése után a gyűlés elhatározta, hogy csupán állatvásár tartását kéri a minisztertől. Varjassy Lejos dr. tartalmas beszédében rámutatott arra, hogy a kirakó vásár megtartása töltés akadályokba ütközik, mint hogy a vásárok szabályozásáról szóló kereskedelmi miniszteri rendelet kimondja, hogy pótvásár csak elzáradi vásárok helyett engedélyezhető. S így, miután Aradon a kirakó vásár megtartott, csupán állatvásár kérelmezhető. A kereskedők és iparosok szempontjából sem ajánlható a kirakóvásár, mert az nekik csak kárt okoz. Az állatvásárból a közönségnek is haszna lesz, mert legalább a huszhiányon enyhítene. Azt ajánlja, hogy kirakó vásár egyáltalán nem, csupán állatvásár rendezendő, még pedig román karácsony előtt. Glück Károly szintén csak állatvásár tartását ajánlja, azzal, hogy erre a legmegfelelőbb idő január 5. és 6. Hegyi Albert hozzájárul mind a két javaslatához. Schwarcz Manó azt kívánja, hogy kirakóvásár is rendezessék. Kaszab Géza felvilágosító szavai után azonban eláll ettől. A gyűlés végül elhatározta, hogy a kereskedelmi minisztertől csupán állatvásár tartását kérelmezik január 5. és 6. ra.

— Vitaest a vásárokról. A pótvásár körül fölmerült események különösen aktuálissá és érdekessé teszik az Aradi Kereskedők Köre régebben kitűzött vita-estjét, a melyet kedden, november 15 én este 9 órakor tart meg a vásárok kérdése körül. A vita-est az irányban igyekszik a nézeteket megszólaltatni és egybefoglaltatni, hogy mennyiben maradt meg a vidéki városokban és speciálisan Aradon az országos vásárok jelentősége, szükség van-e azokra, szűkíteni, vagy bővíteni kellene azok körét és hogy egyáltalán milyen reformokra szorul annak mai jogállapota. A vita-estre a kör külön meghívókat nem ad ki, hanem ez uton hívja meg a kör tagjait, valamint a többi érdeklődő kereskedőket. A tárgynak az ipart érintő természetére való tekintettel a vita-estén az iparosokat is szívesen látja a kör. A holnapi vita-estét szintén a kör helyiségében (Szabadság-tér 7. sz.) tartják meg.

A világ legjobb poudere a porcellán-poudere, mert csodaszéppé és előkelően mattá teszi a női arcbőrt.

Az eredeti doboz tetején Yes szócseka áll.

Kapható minden drogériában, illatszerüzletben és gyógytárban. Az Amerikai Porcellán Poudere R.-Társ. magyarországi kizárólagos Budapest, IV., Kecskeméti-utca 8. és VIII., Rákóczi-ut 8.

Árak: 5.—, 3.— korona.

Aradon kapható: S. Földes Kelemen gyógyszer. Hajós Árpád gyógyszer, Hegedűs Gyula, Házsu Noztor, Riedl Ödön, Vojtek és Weisz. 1915

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Videki tudósítóinkat és olvasóinkat tisztelettel kérjük, hogy a naptár számára községük címtárát a legsürgősebben beküldeni sziveskedjenek. Az ezt tartalmazó levélborítékra ez a szó irandó: „Naptár.”

VITA FORRÁS

SÖSKUT VÁSÁR

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegnek, köcsvény hólyag- és vesebetegnek.
Felpohár VITA-forrás a gyomorfegést azonnal megszünteti.
A vállalat tulajdonosa: 2925
„CONSUM” kereskedelmi részvénytársaság
Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10-13.
Főraktár: Nagy Farkas cégnél Aradon.
Kapható minden jobb fűszerüzletben és gyógyszerárban.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, november 14.

Kínálat méresekelt, vételkérő lélegztető, 15 ezer mm magasság.

As árak 50 kilonként számítva:

	Dél	3 óra
	kézi	kézi
Buza 1911. áprilisa	10.87—10.98	10.97—10.99
Buza 1911. májusa	10.75—10.76	10.74—10.85
Buza 1911. októberre	1.15—1.16	10.28—10.29
Rozs 1911. áprilisa	7.84—7.85	7.90—7.91
Tengeri 1911. májusa	5.54—5.55	5.57—5.58
Zab 1911. áprilisa	8.27—8.28	8.30—8.31

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Nov. 14. —

Magyar aranyárjádék 4%	111
Magyar koronajárjádék 4%	91.50
Magyar koronajárjádék 3 1/2%	81
Magy. földterherm. kötvény 4%	92.40
Horvát-szlavon földterherm. kötvény	84
Magyar nyerevényország kölcsön	224
Flasasab. és szegedi sorsjegy kölcsön	155
Osztrák járadék papírban	93
Osztrák járadék ezüstbe	96.75
Osztrák járadék aranyban	115.50
Osztrák koronajárjádék 4%	3.10
1860. évi osztrák Államország	166
Osztrák-magyar bankrészvény	186
Magyar hitelbank-részvény	840
Osztrák hitelintézeti részvény	662.50
Osztr.-magy.-államvasúti részvény	748
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.08
Német birodalmi márka	117.60
London vista	241
Páris vista	95.27 1/2
20 márkás arany	23.51

A Temesvári Lloyd-Társulat

terményosztárnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Nov. 14.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	9.60—9.70
76	9.70—9.80
77	9.80—9.90
78	9.90—10.00

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	9.50—9.60
Rozs	6.60—6.70
Árpa	6.60—6.70
Zab	7.20—7.25
Tengeri	6.00—6.10
Tengeri (ul)	4.25—4.30

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

**HOL kapható a leg-
jobb és legolcsóbb**

Porosz Köszén

Koksz

Faszén

és aprított Tüzifa

házhhoz szállítva:

ALTMANN EDÉNÉL

Wesselényi-utca 48.

Telefon szám 46.

Telefon szám 46.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1910. évi november hó 15-én:

A) bérlet.

A) bérlet.

A házi tücsök.

Opera 3 szakaszban. Szövegét Dickens elbeszélése után írta: M. Willner. Magyarra fordította: Ábrányi Emil. Rendezte: Kulcsár Lajos.

SZEMÉLYEK:

John, portás Ladiszlai J. Plummer Csák Ferenc.
Dot, a felesége Wlassák V. May Zalay Margit.
A tücsök Diósy Nusi. Tackleton Polgar S.

Kedvenc este 7 óra felér.

URÁNIA

mozgófénykép színház.

Műsor 1910. nov. 15-én, kedd:

1. A hős. Humoros. — 2. Sumatra szigete. Látványos.
— 3. A csempész menyasszony. Dráma. — 4. Kecseger
szerelem. Humoros. — 5. Nápolyi ünnepély. Látványos.
— 6. A kőrök. Humoros. — 7. Portugál forradalm.
Látványos. — 8. Két férfi. Életrajz.

Előadások fél 6 órától kezdve.

Helyárak: I-6 hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik
hely 40 fill., V-ik hely 20 fill.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogred. zenekar.
játsszik. — Csakrészada.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetés osztály — 151

NYILTTER.

Dr. Werner Sándor

(a budapesti Szt.-István- és Szt.-Rókus-kórház áveken át volt segédorvosa)

egyetemes orvostudor, bőrgyógyász és urologus.

Rendelését

f. hó 15-én

kezdi meg

Szabadság-tér 2. szám alatt.

Rendelés délelőtt 8—10-ig, délután 3—5 ig,
kozmetikai rendelés nők részére délelőtt 11—12 ig.

A fenti szakmába vágó laboratoriumi munkákat (Wassermann-féle vérvizsgálatot) a legmodernebb segédeszközökkel végzi. 4216

A Royal-kávéházban

csak hat napig:

folyó hó 15-étől 20-ig

esténként Kárpáthy Laci dr. hírneves jogász-prímás,
Rajnai Stefán primásné személyes vezetésével
mellett egy első budapesti élite

hölgyzenekarral

fog hangversenyezni.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri

Deutsch L. Lipót,

Royal kávé.

4210

Védjegy: „Horgony“

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régióknak bizonyított háziájszer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult közvéleménynek, csúszlól és meghűléseknek.

• Figyelemre méltó. Silány hamisítványok miatt bevételek óvatossággal legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzékkel ellátott dobozban van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és égyeszközt minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerárban, Budapest. Dr. Richter gyógyszerárban az „Arany országház“, Prágában, Elisabethstrasse 5. nos.

3717

Harisnyakötőde

Andrássy-tér 20.

(Fischer Elíz-palotában) a t. közönség rendelkezősége áll. 3898.

Gondcs jó munka!

Gyors kiszolgálás!

Ugyanott tanuló leányok fizetés mellett felvétetnek.

Karácsonyi bevásárláshoz legalkalmasabb dolgokat

Az Aradi Fehérnemű készítő Iparvállalatnál

Weitzer J.-u. új leányiskola-épület, kaphatók.

Női ingek
Nő háló köntösök
Nadrágok

Városi és megyei telefon 651.

A n. é. közönség szíves támogatását kérve maradok

Az Aradi Fehérnemű Készítő Iparvállalat,

Tulajdonos Freimann Lipót.

4237

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

kiváltott arany, ezüst- és gyémánt-árakat vesz és elad Farkas Streicher
Arad, Tököly-tér 1. 3974

Magános új ház azonnal kiadó.

Knézics Károly-utca 12a. számú a mai kor igényeinek megfelelő 4 szoba, 1 cselédszoba, mellékhelyiségekkel és szőlőskerttel. Értekezhetni Mikes Kelemen-utca 56. sz. alatt. 4226

Sertésvágást elfogad

Erky István. Értesíteni lehet Papp István hentesmestert, Tököly-tér 2. szám. 4227

Kerpel Jzso

ajánlja 90.000 kötetes kölcsönkönyvtárát, melyben minden újdonság azonnal kapható. 80.000 kötetes zenemű-kölcsönző intézet. Előnyös vidéki bérlet zeneművekre és könyvekre. Veszek egész könyvtárakat és hangjegyeket legmagasabb áron. Üzleti könyvek, u. m. strazzák, naplók, stb. gyári raktára. Irodai cikkekben különlegességek. A Révai Lexikon részletezésre is kapható. Kerpel Jzso könyv- és papírkereskedése Aradon. 525

Kereskedő segéd

kerestetik aradi fűszerüzletbe. Cím a kiadóhivatalban. 4238

Fogtechnikus gyakornoknak

felvétetik egy négy középiskolát végzett fiú. Cím a kiadóban. 4236

Jó írásu

ügyvédi írkokot keresek. Német nyelv és román tudása szükséges. Dr. Győri Miksa ügyvéd Ujradon. 4195

2 szép szoba

butorozva, vagy anélkül kiadó azonnal Edelspacher-u. 3. sz. 4212

Eladó

egy 5 hónapos szép vizsla kölyök; Cím: Illés-u. 51/a. 4202

Rum,

konyak, bor és egyéb üveg vigneták kaphatók Ingusz I. és Fia könyv és papírkereskedésében Arad, Andrássy-tér 16.

Kivitalnok és gyakornokot

keres a North British and Mercantile Insurance Company és a „Berlini Victoria“ aradi főügynöksége. Ajánlatok fenti címre (Szabadság-tér 18) intézendők. Szakmában jártasok előnyben részesülnek. 4212

Értesítés.

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy november 1-től étkedémet Petőfi utca 6. számból, Erzsébet-körut 5. sz. házba helyeztem át, elfogadok abonenseket házban és házban kívül, szíves pártfogást kér tisztelettel Kohn Adolfné. Egy elegánsan butorozott utcai szoba kiadó. 4046

20 hektó idei

kitűnő termésű barackai schiller bor eladó. Bővebbet Náder J. úrnál Minorita-épület. 4188

Fakereskedésem részére

jóírásu gyakornokot vagy hivatalnokot keresek. Németnyelv tudása feltétlen szükséges. Vass József Uj-Arad. 4084

Földes házon

Deák Ferenc-utca egy szép üzlet-helyiség berendezéssel kiadó. 4198

Zongora tanítást

elvállalok jutányos díjazás mellett. Címem a kiadóban. 4205

Gyors és gépirásban

jártas írodistanó azonnali belépésre állást keres. Cím a kiadóban. 4205

Zombita-utca

2. számú beltelek egészben vagy 150—160 □-öles parcellákban eladó, bővebbet Dr. Lengyel Gyula ügyvédnél Arad, Boros Béni-tér 3 sz. 4239

Gazdasszony,

aki a főzésben teljes jártassággal bír és azt magára vállalja, 2 tagból álló családhoz felvétetik. Segítségére van szobaleány és házi-szolga. Bővebbet Holländer Sámuel birtokosnál Csermő. 4207

Ha cigarettázik

használgon Progress szivarkahüvelyt. 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 2.40. Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében Arad, Andrássy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

Kasszinger-utca 5. szám

alatt egy 5 szobás, külön zárt folyosóval, mellékhelyiségekkel fürdőszobával, ellátott uri lak minden órában kiadó. Bővebbet ugyanott. 4042

Nőtlen raktáros.

Valamely gazdaságban használható mesterséghez értő nőtlen raktáros kerestetik gazdaságba, azonnali belépésre. Cím a kiadóhivatalban. 4000

Jutarsla

festésre és égetésre új genréli fadiszmárak összes kellékekkel megérkeztek. Bájós újdonságok megtekintésére érdeklőket szívesen látja vétel kötelezettsége nélkül, Krausz Paulin. Színházépület. Telefonszám 511. 471

Értesítés.

Tisztelettel értesitem ügyfeleimet és a kölcsönt kereső közönséget, hogy irodámat november hó 1-től

Eötvös-utca és Erzsébet királyné-körutisárok-házamba helyeztem át. 4180

Továbbra is kérem szíves bizalmukat, tisztelettel

Klein József,
a nagyszebeni általános takarékpénztár egyedül képviselője.

Fiatal rőfös

Segéd

román nyelvismerettel alkalmazást

talál 4231

Schönbrun Albertnél
Kétegyházán.

Kereselek

azonnali megvételre egy nagyobb 4232

üzleti berendezést

fűszernek.

Berkovits Hermann,
Brád.

Egy ügyes

kifutó fiu felvétetik.

A medgyesbodzasi (Aradmegye) jegyzői irodában, egy az adóügyek kezelésében teljesen jártas nőtlen

egyén

3 hónapi időtartamra havi 90 korona fizetés mellett azonnali belépéssel alkalmazást nyer.

Medgyesbodzás, 1910. nov 13.

Vermes Alfréd
jegyző.

4280

KÁVÉ
ATLANTIKA
TEA
RUM.

3901

ARAD, Andrassy-tér 20. sz. — Telefon 609. sz.

RADÓGYULA

uj női divatáruháza

Andrassy-tér és Weitzer János-u. sarkán

Az új áruház cikkei:

Női felöltők

Leány- és gyermek felöltők

Női divat costümök

Női bundák

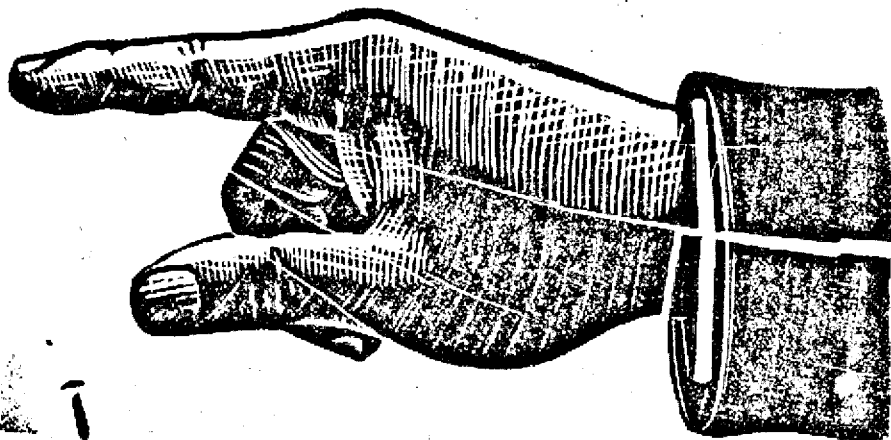
Szörme különlegességek

Gyermek ruhák

Női blousok

Pongyolák

Jupponok

3651

Szabott árak!

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Külön mértékosztály.

Nyomatott Berger és Wirth budapesti festőgyárána festőszével.